

Adunia Bogale אדוניה בוגלה

01:00:04:06 01:00:00:15
שמי אדוניה דמטה. לאבי קוראים דמטה ווגה

01:00:09:20 01:00:05:10
ולאמי וורקה טסרה ולסבתי אלמה ברלה.

01:00:18:07 01:00:11:22
נולדתי בעיר גונדר, בצ'לגה וורדה
קורה, במקום בשם בלהוי.

01:00:21:22 01:00:19:16
שם נולדתי וגדלתי.

01:00:28:15 01:00:22:20
מהי שנת הלידה שלך?
-נולדתי בשנת 1959, אם אני לא טועה.

01:00:36:12 01:00:29:14
האם תוכל לספור את הדורות שלך?
-ממה שאני יודע על הדורות שלי: מצד אבי:

01:00:41:23 01:00:36:19
דמטה ווגה, בוגלה טוקו,
טוקו וונדם. מצד אמו:

01:00:49:19 01:00:42:24
טגני'הו אשטה, אשטה וורקה. מצד
אמי: טסרה אלמה, אלמה ברלה,

01:00:55:13 01:00:50:15
וסבתי מצד אמי: אנה טגה
טגה טזזו... וככה זה ממשיך.

01:01:01:14 01:00:56:13
מה היו עיקרי עיסוקיך באתיופיה?
-עיקר עיסוקי היו...

01:01:08:05 01:01:02:12
עד הגעתי לבגרות חייתי יחד עם הוריי
ולאחר מכן התגייסנו.

01:01:15:14 01:01:09:05
למדנו עד כיתה ו', אבינו לימד
אותנו אמהרית,

01:01:23:07 01:01:17:04
וכשהתבגרנו מספיק, כל אחד מאיתנו
נהיה עצמאי ופעל לבדו.

01:01:29:16 01:01:23:24
אנשים שגדלו בגטר למדו לעשות
פעולה אחר פעולה, לסחור...

01:01:34:24 01:01:31:03
אני למדתי לחרוש, זו היתה העבודה שלי.

01:01:43:12 01:01:36:01
למה קראו לך דווקא בשמך? מהו התרגום?
-קראו לי אדוניה, בגלל שאבא שלי

01:01:51:02 01:01:45:06
היה צייד. פעם, הוא היה הולך
ליער, בארצנו קראו לזה אדמה,

01:01:56:01 01:01:51:07
לכד אריה, צבוע או תנין, והורג אותם.

01:02:00:07 01:01:56:22
במלאת לי שמונים יום

01:02:09:24 01:02:02:01
הוא אמר שיערוך מסיבה גדולה, ושילך
ליער כדי לקנות כמה דברים.

01:02:14:08 01:02:10:17
הוא לכד שני אריות, זאת אומרת
הוא מצא שני אריות,

01:02:19:21 01:02:15:05
הרג אחד מהם ואת השני
לקח לגונדר בעודו בחיים.

01:02:25:17 01:02:20:19
בפסיל שבעיר גונדר היה
אריה בשם דמטאו.

01:02:32:11 01:02:27:01
הוא בא מכיוון העיר גוג'ם. אבי
הוא זה שנתן לו את הגור.

01:02:40:23 01:02:34:01
הוא קרא לי אדוניה מכיוון שהיה צייד.
-כמה אחים ואחיות יש לך?

01:02:46:08 01:02:41:05
מספר האחים שלי מצד אמי

01:02:49:21 01:02:46:22

הוא שישה, חמישה בנים ובת אחת.

01:02:56:24 01:02:50:04
אבל יש לי עוד אחים ואחיות משום שאבא
שלנו היה נשוי לאישה אחרת

01:03:02:21 01:02:57:16
ורק אז התחתן עם אמא שלנו.
היינו הרבה ילדים,

01:03:08:24 01:03:03:00
שנים-עשר ילדים בסך הכל. איפה מקומך בין האחים?
-אני הבן הבכור של אמי,

01:03:11:13 01:03:09:10
אמנם יש לי אחות גדולה, אבל
אני הגדול מבין בנים.

01:03:18:01 01:03:11:24
מבין הילדים של אבי, אני הקטן.

01:03:27:09 01:03:20:12
במה הוריך עסקו?
-הנה, זה אבי,

01:03:34:24 01:03:31:10
דמטה ווגה. הוא נולד בעיר קורה

01:03:40:20 01:03:36:15
ועיסוקו היה שופט.

01:03:46:00 01:03:42:05
הוא הסתדר טוב עם אנשים, ובנוסף

01:03:52:01 01:03:46:17
שפט. הוא עבד בבית משפט במשך 7
שנים בתפקיד כותב כללי.

01:03:55:15 01:03:52:09
זו אמי, שמה וורקה טסרה.

01:04:02:04 01:03:57:10
לא יודע אפילו איך להסביר זאת, אבל
אני לא רואה אותה רק כאמא,

01:04:08:24 01:04:02:16
אנחנו גם חברים. אנחנו ממש קרובים
אחד לשנייה ומסתדרים היטב.

01:04:15:13 01:04:09:12

חלקנו את עבודות הבית, ובכל דבר היינו ביחד. אמי גידלה אותי ואני גדלתי אצלה,

01:04:19:11 01:04:15:24
היא עבדה הרבה בבית, בגידול הילדים, ילדה וטיפלה.

01:04:25:16 01:04:19:19
היא הייתה מארחת את האנשים שבאו, אופה, מבשלת וטוחנת.

01:04:30:00 01:04:26:12
אפשר לומר שהיא עסקה בגידול שלנו.

01:04:36:22 01:04:32:06
-בילדותך, איזה ידע קיבלת? מה למדת? זאת אומרת, גם בשיעורי הבית

01:04:42:11 01:04:38:03
אילו ערכים או ידע ההורים או המשפחה הקנו לך?

01:04:48:08 01:04:43:16
הוריי הקנו לי שתי מיומנויות: הראשונה הייתה תפירת בגדים,

01:04:55:02 01:04:49:12
למדתי היטב לתפור בגדים. והשנייה הייתה קרוא וכתוב.

01:05:03:04 01:04:55:17
היינו קוראים המון ספרי קודש, זה היה העיקר, וגם למדנו להיות חברותיים, להתחבר לאנשים

01:05:08:14 01:05:04:07
לעזור לאנשים.

01:05:12:22 01:05:09:00
לא רק אני גדלתי על פי ערכים אלו, אלא גם כל אחיי.

01:05:17:10 01:05:14:13
באיזה גיל התחלת לסייע בעבודות הבית?

01:05:23:20 01:05:18:03
באתיפיה, באיזה גיל מתחילים לסייע? -מגיל 6, ממה שאני זוכר.

01:05:30:23 01:05:24:05
התחלתי לקצור את השדות של הסוסים, וכשהשכנים

שלי היו מבקשים, הייתי עוזר גם להם.

01:05:35:08 01:05:31:14
כשאורחים היו מגיעים, הייתי הולך לקנות דברים חשובים.

01:05:40:11 01:05:36:02
הייתי גם הולך לשוק לבד וסוחב את המצרכים על חמור.

01:05:46:09 01:05:41:03
בדרך כלל הייתי עושה זאת עם אבי, היינו יוצאים עם סוס ורובה.

01:05:53:11 01:05:47:01
היינו יוצאים יחד.
-תאר לי את יומך החל מקומך בבוקר

01:05:59:24 01:05:54:03
בילדותך, מגיל שש ועד שהתבגרת.

01:06:06:22 01:06:00:01
לא, בגיל 6 לא עשיתי דברים באופן עצמאי,

01:06:12:19 01:06:06:24
הייתי פועל לפי ההוראות שנתנו לי הורי, וכשבגרתי היו לי כבר תכניות משל עצמי.

01:06:18:17 01:06:12:21
היינו מתכננים למחרת, ולמחרת תכננו ליום שאחריו, כך זה עבד.

01:06:26:01 01:06:19:07
לא הייתה עבודה שתכננו ולא סיימנו באותו היום, ולא היו תכנונים מיוחדים ליום שאחרי.

01:06:32:24 01:06:26:10
כך היינו עובדים. זאת אומרת, יצאנו לעבודה בבוקר וחזרנו בלילה.

01:06:40:11 01:06:33:08
בלילה או ביום, בזמן שהתאים, אם היינו צריכים לחרוש, ארגנו הכל ולאחר מכן היינו מגיעים הביתה לאכול.

01:06:45:14 01:06:41:19
הייתה הרבה עבודה, ולפעמים היינו נשארים במשך כל היום כדי לקצור.

01:06:54:17 01:06:46:20

בילדותך, עם מי היית משחק?
באילו משחקים הייתם משחקים?

01:07:00:04 01:06:55:05
היו המון משחקים בילדותנו והיינו משחקים הרבה.

01:07:06:17 01:07:01:05
היינו משחקים עם מקלות, תופסת, וגם כדורגל.

01:07:12:21 01:07:07:05
היינו מסמנים מגרש ומשחקים באמצעות שני אבנים
או מתחרים אחד בשני בריצה.

01:07:18:00 01:07:13:07
התחלקנו לזוגות. הראשון רץ,
נתן כיף לשני וחזר בחזרה.

01:07:24:06 01:07:19:04
כך היה, וזה לא היה מעייף,
בחיים לא התעייפנו.

01:07:28:04 01:07:24:14
יום למחרת היינו חוזרים לשחק, במיוחד
כשהייתה מגיעה השבת.

01:07:33:07 01:07:28:15
בשום אופן לא היינו מוותרים על המשחקים.
היינו משחקים גם בהיאבקות.

01:07:39:18 01:07:33:14
האם זה היה באזור שגרתם בו או במקום אחר?
זה היה בחוץ, באמצע השכונה במקום שומם.

01:07:43:11 01:07:40:02
נהגנו לשחק במקומות שוממים.

01:07:49:21 01:07:43:18
היו הרבה משחקים, ושיחקנו המון.
-מי היו חבריך? הם היו בגילך?

01:07:55:15 01:07:49:24
לא, רובם היו בני משפחה. תראי,
כשגרנו בעיר קורה,

01:08:02:19 01:07:57:09
לא היו הרבה יהודים, וכולם היו
דודים, אחיינים.

01:08:07:08 01:08:03:06
כולם שם היו מגובשים, לא היה משהו אחר.

01:08:11:00 01:08:07:16

-הערים: בלהוי, תוהה,
אפטגהו, ידבה,

01:08:15:03 01:08:11:03

אדיסגה, וומבלדה, גנש, גונדנה,
היו ערים של יהודים,

01:08:20:08 01:08:15:11

היינו למעלה מ- 770 יהודים במקומות הללו.

01:08:23:17 01:08:20:17

אמנם היינו מפוזרים, אבל במקומות האלו

01:08:31:14 01:08:24:08

היינו הרבה. כל אחד ומשפחתו. כשנכנסנו
לעיר, אחרי מאמץ, היו שם המון אנשים.

01:08:37:13 01:08:32:03

זה הרבה. כשנולדת מי היה השליט?

01:08:42:18 01:08:38:19

אתה זוכר?
-נולדתי בזמן שהיילה סלאסי שלט.

01:08:52:08 01:08:46:07

איך נראה המקום בו גדלת?
-וואו, המקום שגדלתי בו

01:09:00:21 01:08:54:02

היה טוב, אם היו מציעים לי
לבקר שם כל שבוע,

01:09:03:08 01:09:01:10

לא הייתי מתנגד. המקום היה טוב,

01:09:07:02 01:09:04:04

לא הרגישו שם את השמש גם בקיץ.

01:09:15:09 01:09:08:12

היה נעים. היה שפע של בונה (קפה), גשו וכו'. היה
מדהים. מזג האוויר שם היה נוח מאוד,

01:09:20:16 01:09:15:21

אני לא זוכר שמישהו חלה שם
או שקרה שם משהו למישהו.

01:09:27:06 01:09:20:23

זאת אומרת, אני בטוח שהיו חולים, אבל הם היו מעטים.

היה ממש נוח, ולא רק זה, בעיר קורה

01:09:33:17 01:09:28:24
היו הרים וגבעות, כך שמזג האוויר שם

01:09:37:13 01:09:34:12
היה מאוד נוח.

01:09:44:11 01:09:37:24
היו שם שפע של פרות, כבשים
מלאי שומן, היה מכל טוב.

01:09:50:12 01:09:45:08
היה מהנה.
-האם יש רקע היסטורי למקום בו נולדת

01:09:54:22 01:09:51:04
שאפשר לדבר עליו?
-בעיר בלהוי היו פעם

01:10:00:05 01:09:56:06
הרבה יהודים.

01:10:05:08 01:10:01:02
לפני שהם הגיעו לעיר בלקו, כשהם הגיעו

01:10:09:06 01:10:06:14
מהעיר גבצ' ועברו בעיר איימן...

01:10:13:11 01:10:09:22
הם הגיעו מחוץ לארץ, ואז

01:10:20:17 01:10:14:18
בעיר בסהו-גנש, שם חיו אנשים במעלה ההר,

01:10:28:01 01:10:20:19
רובם נוצרים. לאחר מכן, הם באו לבלהוי, לאפתגהו

01:10:36:06 01:10:29:02
בעיר גונדנה, כשעזבו את העיר גבצ',
היהודים חצו את העיר

01:10:41:23 01:10:36:20
עם חול שהביאו מירושלים ושפכו אותו על
הקבר שלו. למקום קבורתו קראו סרמג'ה.

01:10:46:12 01:10:42:20
משמעות השם סרמג'ה היא הארץ הזו,

01:10:54:09 01:10:47:08

היא טובה למחיה, לצאן ולחקלאות, כמו העיר ירושלים הטובה וקדושה.

01:10:58:16 01:10:54:24
נשאר עמם שק

01:11:03:20 01:10:58:20
שתכולתו אזלה במסע הארוך.
מה שנותר

01:11:09:03 01:11:04:20
נשאר בעיר גונדנה, ולמקום קראו סרמג'ה,
חישוב שנת המקום.

01:11:16:12 01:11:09:24
הכוונה היא לחישוב הזמן מהרגע
שהחול נשפך שם. זה היה יום חג.

01:11:20:19 01:11:16:19
מה עשו במקום?
-הגיעו לשם והתפללו,

01:11:27:22 01:11:21:04
חגגו שם את החג, הזמינו קרובים,
וחזרו לאחר שלושה-ארבעה ימים.

01:11:33:21 01:11:28:12
זה היה בגונדלה שנקראת גם
סרמג'ה. זה היה אזור יהודי.

01:11:40:05 01:11:34:23
רוב התושבים היו יהודים?
-לא הרוב, כולם היו יהודים.

01:11:46:22 01:11:41:23
האם היית בעוד מקומות בילדותך
או שנשארת רק במקום הולדתך?

01:11:50:09 01:11:47:11
לא אחרי שגדלת, אלא

01:11:55:02 01:11:50:18
בזמן שהייתם שם?
-כן, כשהיינו שם היינו הולכים לכל מיני מקומות.

01:12:01:14 01:11:55:05
למשל, לעיר גונדלה אבינו היה
לוקח אותנו.

01:12:07:06 01:12:02:02

כשהלכנו לשם עברנו בדרך בשם שלגה
בה היינו עוברים.

01:12:10:14 01:12:07:18
אבי הסביר לנו שהמלך טדרוס נולד בעיר הזו.

01:12:17:07 01:12:11:18
הוא הראה לכם את מקום הולדתו של טדרוס?
כן, היה שם קו שהראה את מקום הולדתו.

01:12:22:12 01:12:18:06
הוא הסביר לנו על כך והראה לנו את המקום.
לאבי היה חבר טוב שגר שם,

01:12:25:01 01:12:22:15
אז כשהיינו מגיעים לשם או חוזרים משם
היינו מבקרים אותו ושותים אצלו קפה.

01:12:30:01 01:12:25:16
החבר גר ליד המקום שבו נקבר טדרוס.

01:12:35:17 01:12:30:13
האיש הזה, שכבר נפטר, היה
חבר מאוד טוב של אבי.

01:12:40:23 01:12:36:05
היינו מבקרים אותו, שותים קפה,
אוכלים וחוזרים לביתנו.

01:12:47:12 01:12:41:16
וכשהיינו חוזרים, אבי היה מסביר לנו
שהמלך טדרוס נולד בעיר הזו.

01:12:51:24 01:12:48:01
הוא הראה לנו את המקום, אז ידענו הכל על זה.
באיזה גיל התחתנת?

01:12:55:20 01:12:53:04
התחתנתי...

01:13:00:05 01:12:58:01
זו אשתי הראשונה.

01:13:10:20 01:13:02:20
איתה התחתנתי בגיל 15, כשנגמר
החורף, לקראת לקיץ.

01:13:16:09 01:13:11:24
היינו יחד כ-28 שנה, ונולדו
לנו ארבעה ילדים.

01:13:24:04 01:13:17:22
אנחנו הורים לבת אחת ולשלושה בנים.

01:13:28:24 01:13:24:14
סיפרת לי שאביך היה שופט,

01:13:35:19 01:13:29:06
גם בבית משפט.
כן בהחלט, הוא היה.

01:13:41:11 01:13:35:22
ספר לי בבקשה איזו השכלה הייתה לאביך?

01:13:46:05 01:13:41:19
אנשים לומדים מהתנהגות הוריהם.

01:13:52:00 01:13:47:03
זאת אומרת, שהם לומדים מהמעשים
של ההורים לאחר שהתבוננו בהם,

01:13:56:09 01:13:53:12
ולא רק באתיופיה, אלא גם בכל העולם.

01:14:04:03 01:13:57:08
הכל מתחיל מההתנהגות של ההורים, ולהורים
יש את האפשרות לחנך בצורה טובה, או לא.

01:14:10:20 01:14:05:04
האח הגדול של אבינו, ווגה, בזמן
שלטונו של היילה סלאסי...

01:14:16:03 01:14:11:11
עם הזמן החליפו את שמו ונתנו לו כינויים כמו
הפרש, רוכב על סוסים עם בגד לבן מכובד.

01:14:20:00 01:14:16:05
כך כינו אותם, רוכב בימין, רוכב בשמאל.

01:14:24:12 01:14:20:22
ככה קראו לו, אבל אח של אבינו...

01:14:29:18 01:14:25:03
הוא היה רוכב על סוסים בלבוש לבן ומכובד?
מה זאת אומרת?

01:14:37:08 01:14:30:17
רוכב על סוסים בלבוש לבן ומכובד היה
כינוי לתואר, זה סימל מעמד.

01:14:42:22 01:14:38:06
זה כמו תואר דר' בארץ.

01:14:46:05 01:14:43:05
אפשר לומר שזה מקביל, זה מאוד מכובד.

01:14:53:06 01:14:46:10
כדוקטור אתה מתאר אותו כמי שרכש השכלה.
- פה דוקטור זה

01:15:00:16 01:14:53:12
מי שלמד, אם למדת רפואה ואם לאו,
בעלי דוקטורט נקראים כך.

01:15:06:02 01:15:02:00
שם, מי שלמד וגם מי שלא למד,

01:15:12:05 01:15:06:04
היה מקבל את המעמד הזה,
למשל, אם ניהלת מישהו

01:15:17:09 01:15:12:14
או משהו או העסקת מישהו.
כך היה נהוג שם.

01:15:24:13 01:15:17:12
אם היו לך קשרים עם הציבור, קיבלת את המעמד
הזה, והייתה לך האפשרות להנהיג. באותו זמן

01:15:30:14 01:15:24:22
הונהג תשלום מיסים, תשלום בכסף
לבעלי צאן, וגם למי שאין צאן.

01:15:34:11 01:15:31:01
פה בארץ יש מע"מ, ובאופן אוטומטי
המערכת גובה אותו.

01:15:37:06 01:15:34:16
גם שם היו שילמו למדינה. המנהיג
היה מסתובב וגובה את התשלום.

01:15:44:00 01:15:37:22
מי שהיה לו צאן שילם סכום מלא, ומי שלא היה לו צאן
הסכום התחלק בינו לבין עוד חקלאי.

01:15:48:05 01:15:45:04
כשנגיד, היה צריך לשלם חמישה שקלים,
אם לא היה לאדם מסוים צאן,

01:15:52:15 01:15:49:03

הוא שילם שניים וחצי שקלים במקום.

01:15:54:17 01:15:52:18
שילמתם חמישה שקלים בתנאי שהייתה לכם לפחות פרה אחת?
-כן.

01:15:58:01 01:15:55:00
אם היו לך יותר משתי פרות, היית
צריכה לשלם חמישה שקלים.

01:16:02:18 01:15:58:07
אדם בעל צאן ובקר רבים נחשב לעשיר.

01:16:07:17 01:16:03:03
האיש שאחראי על גביית התשלומים היה
מוכר בקרב היהודים ולכן עשה זאת.

01:16:15:15 01:16:08:23
אבינו ירש את העבודה הזו ממנו כאשר
האיש נפטר, והמשיך את דרכו.

01:16:23:19 01:16:16:14
אבי למד את התפקיד בעבר.

01:16:31:03 01:16:25:05
המנהיג כתב וקרא היטב. קראו
לו: המנהיג טקלה רדה.

01:16:37:24 01:16:31:21
ילדיו, שלמדו אצלו, טסו לאמריקה
וגם הם נפטרו.

01:16:44:18 01:16:39:02
אז אבינו הגיע לצ'לגה בעיר גונדר

01:16:47:24 01:16:45:06
וכשחזר מהעיר לראות אותנו,

01:16:51:16 01:16:48:17
הביא עמו מחברות, עטים ועפרונות

01:16:58:14 01:16:51:23
באמצעותם הוא לימד אותנו,
והיינו לומדים.

01:17:05:13 01:17:00:17
מה אביך עשה בבית משפט?
איך נראה בית המשפט?

01:17:10:05 01:17:06:07

בבית משפט, שם התנהלו המשפטים,

01:17:14:09 01:17:10:14

היה אדם שתבע מישהו אחר.

01:17:18:23 01:17:15:03

הוא תבע, והשופט עבר על התביעה,

01:17:22:12 01:17:19:22

קבע יום,

01:17:25:24 01:17:23:01

גבה עדויות, ואם לא הייתה עדות,

אז זה לא היה מגיע למשפט.

01:17:33:18 01:17:27:19

השופט היה פונה לתובע ולנתבע, שואל אם יש להם עדים, וקובע דיון בתאריך מוסכם.

01:17:37:20 01:17:34:01

העדים היו מתייצבים, נותנים את עדותם בהיכל המשפט.

01:17:40:20 01:17:38:10

לאחר מכן, השופט,

01:17:46:06 01:17:41:06

בגלל שכל צד טען את שלו וסיפר את הסיפור שלו,

01:17:50:12 01:17:46:17

היה צריך לקבל החלטה.

01:17:55:18 01:17:50:21

הרשם היה מעביר לשופט את הפרוטוקול. -זה היה תפקידו של אביר?

01:17:58:02 01:17:55:20

לא, זה התפקיד של אחראי המשפט. - של אחראי המשפט?

01:18:02:15 01:17:58:12

כן, אחראי המשפט, שהיה אוסף הכל ונותן זאת לאבי. אבי

01:18:07:02 01:18:02:24

היה עובר על התביעה ועל הטענה של כל צד, עובר על זה היטב,

01:18:13:09 01:18:07:04

ולאחר שעבר על התיק, על החוקים ועל הסעיפים, נתן את ההכרעה הנכונה.

01:18:16:08 01:18:13:24
היו אנשים שביקשו לערער.

01:18:21:11 01:18:16:12
מה הכוונה?
-למשל, לאחר שבבית משפט בארץ התקבלה הכרעה,

01:18:27:19 01:18:21:20
יש אפשרות להגיש ערעור לבית משפט העליון.

01:18:33:07 01:18:27:21
זכותו של כל אחד לערער.

01:18:37:05 01:18:33:20
היה ואחד הצדדים לא הסכים עם ההכרעה,

01:18:42:24 01:18:37:15
העבירו את הערעור לשלושה שופטים אחרים.

01:18:49:08 01:18:43:13
מתוך שלושה עותקים של הערעור,
עותק אחד קיבל השופט,

01:18:52:13 01:18:49:17
ואת השאר הגישו למי שצריך.
-למי הגישו?

01:18:56:19 01:18:52:18
היו מקומות נוספים, שופטים נוספים,
ולשם הוא הלך.

01:19:01:22 01:18:57:14
הוא הגיש את טענתו שנית בנימוק
שהשופטים לא הכריעו באופן הוגן,

01:19:06:18 01:19:02:00
או בנימוק שהמשפט התנהל באופן שקרי
או שלקחו שוחד היו מלא טענות.

01:19:09:13 01:19:06:23
להיכן נשלח הערעור?

01:19:16:02 01:19:10:03
העדים, התובע והנתבע, לאן הם מגיעים לאחר מכן?
-ובכן שם...

01:19:19:21 01:19:16:04

האם זה נעשה בתוך הבית?
-לא, היו משרדים.

01:19:23:16 01:19:20:06
היה בית משפט שם ישבו מנהל המשפט והשופט.

01:19:30:16 01:19:24:21
החבר'ה שלהם ישבו באותו המשרד
אבל לא באותו חדר.

01:19:35:02 01:19:31:00
היו חדרים, וכל אחד ישב באזור שלו.

01:19:42:03 01:19:35:17
בית משפט השלום ולערעורים היו במקומות שונים.
אבי היה הולך כארבע שעות.

01:19:46:17 01:19:42:16
אביך היה שופט שהכריע על פי החוק?

01:19:58:19 01:19:49:21
השופט שמע את שני הצדדים
והביא בפניהם את ההכרעה.

01:20:06:13 01:19:59:06
בארץ עושים את זה על פי סעיפים, כך, לפי
הסעיפים הרלוונטיים הוא קיבל את ההכרעה.

01:20:12:08 01:20:07:01
לאחר ההכרעה, אחד הצדדים היה
רשאי לטעון שנעשה לו עוול.

01:20:17:16 01:20:12:18
הוא היה יכול להגיד שפגעו בו ושהשופטים
לא שפטו באופן הוגן.

01:20:22:03 01:20:18:01
אדם היה יכול להגיד שהוא רוצה לערער,
ואז נתנו לו את הערעור ואמרו לו

01:20:26:22 01:20:22:16
שאם הוא לא מקבל את ההחלטה לאחר שכל
הטענות נשקלו, הוא יכול לבקש אישור נוסף.

01:20:35:13 01:20:27:24
ושם הוא קיבל את התשובה לבקשה הערעור.
-מאיזה גיל התחלת ללכת איתו?

01:20:43:16 01:20:36:11
התחלתי ללכת יחד עם אבי כבר בגיל

עשר. הוא לימד אותנו לירות ברובה.

01:20:51:04 01:20:45:09
הייתה לנו מטרה בה היה צריך לפגוע,
ואם לא הצלחנו, היינו בבעיה.

01:20:59:07 01:20:52:05
היינו יותר בלחץ מהכעס של אבינו
מאשר בלחץ מפספוס המטרה.

01:21:05:24 01:20:59:16
כל זה קרה בגיל עשר, ובגיל אחת-עשרה
התחלתי ללכת איתו לבית המשפט.

01:21:10:18 01:21:06:04
מה היית עושה שם? היית נכנס
ומקשיב לכל מה שהתרחש?

01:21:15:03 01:21:11:03
הקשבת לכל מה שהתרחש שם?

01:21:22:24 01:21:15:05
הייתי נשאר בחוץ, לפעמים נכנסתי ולפעמים
לא, והסיבה היא שבאותו זמן

01:21:26:15 01:21:23:02
העיר הלכה והתרחבה,

01:21:33:03 01:21:27:02
היו שם הרבה נוצרים, ורוב הוויכוחים היו
על שטחים ועל צאן, וכשזה היה קורה

01:21:37:08 01:21:33:15
והשופט היה מכריע לטובת מישהו,
היו מתחילים כעסים.

01:21:43:08 01:21:37:18
הייתי בתפקיד שומר הראש שלו,
הייתי יחד איתו, וכשמישהו

01:21:49:01 01:21:44:11
לא קיבל את הטענות וההכרעות

01:21:54:16 01:21:49:15
וחיכה לו מאוחר... הדיונים היו מסתיימים בלילה.

01:22:00:15 01:21:54:24
היו 12-13 תיקים ביום להכריע בהם.

01:22:06:09 01:22:00:22

איך היו מטפלים בתיקים?
-כל אחד בתורו,

01:22:13:11 01:22:06:11
הייתה שם מחברת לרישום וכל אחד היה נכנס
בתורו. היה שם מקום להמתנה.

01:22:17:10 01:22:13:19
אחד נכנס בתורו ולאחר מכן הבא בתור.

01:22:25:06 01:22:17:15
הדיונים היו על סכסוך בנוגע לשטחים מסוימים?
-היו דיונים על המון דברים. היו על שטחים,

01:22:30:01 01:22:26:12
על אי קבלת תשלום על מכירת צאן

01:22:37:20 01:22:31:18
או על סחורה שנמכרה.

01:22:44:09 01:22:39:01
היו גם אנשים שרבו מכות, וכאלה
שחשדו שגנבו להם כסף.

01:22:50:21 01:22:45:10
כל מה שציינתי היה. היו פותחים תיקים
על מגוון רחב של הונאות.

01:22:56:13 01:22:51:23
כך היה. אפילו אני, אחרי זה,
כשהייתי בודק את השטחים

01:23:00:21 01:22:58:08
עליהם הייתי אחראי מתוקף
תפקידי, והיו המון...

01:23:06:05 01:23:01:21
זו הייתה אחריות כבדה לבדוק
את השטחים. זה היה

01:23:10:23 01:23:06:14
בזמן המרידות, כשלא
היה את שלטון הדרג,

01:23:17:07 01:23:12:16
האופן בו המורדים פעלו והתאמנו

01:23:21:11 01:23:17:19
היה כאילו שהם השולטים,
שהם הצודקים בכל.

01:23:25:18 01:23:22:11
ועלתה השאלה מה הם עשו בעיר ג'זור...

01:23:30:24 01:23:26:15
באותו הזמן, מי שלא ידע קרוא
וכתוב היה בבעיה.

01:23:40:10 01:23:33:15
רוב האנשים רצו ללמוד ולדעת,
בגלל שאצלנו באתיופיה,

01:23:44:04 01:23:41:00
במיוחד באזור קורה,

01:23:50:22 01:23:44:23
הם לא קיבלו את האדמות מהמנהיגים,
אלא כל אחד מהם לקח לעצמו.

01:23:54:24 01:23:51:03
חקלאים היו יכולים לעבוד והתפרנס, ואז היה
מגיע מישהו שטען שהם רמאים

01:23:57:10 01:23:55:02
ושהם הרסו את אדמות
של החרישה וכו'.

01:24:00:24 01:23:57:21
היו הרבה עימותים וטענות נגדיות,

01:24:05:12 01:24:01:03
היה להם קשה לקבל את החוקים,
זאת אומרת, הם התנגדו לחוקים,

01:24:09:23 01:24:06:14
דבר שהביא להרבה תביעות.

01:24:16:14 01:24:10:12
איזה תיק, שאביך טיפל בו, זכור לך במיוחד?

01:24:21:17 01:24:16:24
תיק שהוא הצליח לפתור או עשה משהו אחרת, זכור לך?
-כבר עניתי לך על מה שאני זוכר.

01:24:25:02 01:24:21:19
הוא עשה עבודה טובה, זה היה חלק מחובתו.

01:24:31:10 01:24:26:05
האנשים שאנחנו מדברים עליהם היו בני
דודים, חלקם גרו באותו מקום.

01:24:39:06 01:24:32:18

היה מקרה של קנאות אחד כלפי השני בנוגע לכסף. שני אנשים התחרו ביניהם מי השיג יותר, ואז אחד מהם היה קונה קלצ'ניקוב,

01:24:44:12 01:24:40:15

זה קרה באמצע החודש,

01:24:50:08 01:24:46:01

לבעל הרובה היה שדה שהחמור של השכנים אכל ממנו.

01:24:55:09 01:24:51:20

האיש הכה את החמור כדי לגרום לו לברוח, ואז

01:24:58:14 01:24:55:22

השני הגיש תביעה נגד הבעלים בטענה שהחמור אכל לו מהשדה,

01:25:05:24 01:24:59:21

ואחרי שהחזיר את החמור, הבעלים איים להרוג אותו עם הרובה.

01:25:07:14 01:25:06:03

זו עבירה חמורה.

01:25:13:05 01:25:08:21

באותו זמן היו מורדים באזור...
-האם הוא איים שיהרוג אתכם?

01:25:19:13 01:25:13:13

לא היה שם אף אחד, התובע היה צריך להציג את התביעה.

01:25:24:14 01:25:19:19

באותו זמן, על פי החוק, אם נעשו עבירות

01:25:31:07 01:25:26:15

היו עורכים את המשפט בעיר או ששלחו אותם למקום בשם גוגונצ'י,

01:25:38:07 01:25:32:00

שם החוקים והמשפטים התנהלו ביד קשה, ולפני הכל, היה אסור בכלל להשתמש בנשק.

01:25:43:12 01:25:40:05

נוצרה בעיה, ולכן

01:25:48:09 01:25:44:13

הלכנו לאבינו על מנת לראות את המשפט. אבי נתן שתי הכרעות.

01:25:52:20 01:25:49:07
וזאת מכיוון שהכרעה במשפט הייתה עלולה ליצור בעיה,

01:25:56:13 01:25:53:12
וגם שליחת השניים למשפט במקום אחר הייתה בעייתית.

01:25:58:11 01:25:57:01
גם אם היה עוזב את הכל, הייתה נוצרת בעיה.

01:26:05:10 01:25:59:07
הוא החליט להגיע לשני הכרעות על מנת להגיע לפשרה.

01:26:13:01 01:26:07:08
הנאשם טען שהוא לא איים עם הנשק, ולכן לא עשה שום עבירה.

01:26:17:22 01:26:13:03
הוא אמר שעשה את מה שעשה לחמור, ונשבע שלא יעשה זאת שוב.

01:26:24:19 01:26:19:02
השופט אמר: אתם הרי בני דודים, איך זה שאתם מתנהגים כך אחד לשני,

01:26:31:22 01:26:25:21
אתה חושב שזה בסדר להשתמש עם הנשק ולהסתכן בכך שיגנבו לך אותו?

01:26:37:05 01:26:32:20
אתם צריכים להפסיק את זה,

01:26:43:14 01:26:38:17
תסכמו ביניכם שהכסף יוחזר ותפסיקו את העימות.

01:26:49:07 01:26:44:04
האבא של הבחור שתבע,

01:26:54:00 01:26:50:04
שהיה איש טוב, אמר: למה שנריב הוא אח שלנו,

01:26:56:24 01:26:54:04
למה שנריב על כסף ונאיים עם נשק,

01:27:03:17 01:26:57:15
מה שהיה היה ובואו נתחיל
בדרך חדשה.

01:27:07:10 01:27:03:22
בשיפוט הזה הוא עשה מעשה טוב, וכל
פעם שאנשים היו פוגשים אותו

01:27:11:11 01:27:08:00
היו מברכים אותו ומודים לו.

01:27:19:12 01:27:12:01
הלבוש של השופטים היה שונה?

01:27:23:02 01:27:19:17
לא באתיופיה.

01:27:28:00 01:27:23:22
אל תשכחי שבית המשפט היה בכפר.

01:27:32:10 01:27:28:03
עד היום אין שוני בלבושם, אבל

01:27:38:08 01:27:32:16
הם לבשו בגדים תואמים ונעליים.

01:27:43:05 01:27:38:11
הכוונה היא האם הם לבשו בגדי חג או בגדים רגילים?
-בגדי חג, היה להם צעיף מעל הבגדים

01:27:48:00 01:27:43:14
והם לבשו חליפות.

01:27:56:15 01:27:52:03
האם היו מעמדות?

01:28:03:24 01:27:57:00
למשל, שאביך בהתחלה היה עוזר לשופט?
אמרת שהוא היה כותב את התביעה

01:28:08:13 01:28:04:10
ובהמשך הוא גם נהיה שופט.
-כן.

01:28:12:07 01:28:08:17
הוא מונה על ידי השופטים הוותיקים.
-כן.

01:28:17:12 01:28:12:12
אילו תפקידים נוספים היו לשופט?

01:28:20:21 01:28:18:20
לשופטים?
-כן.

01:28:25:03 01:28:22:12
ובכן, זה תלוי בעבירה שהובאה עבירה לפניכם.

01:28:34:15 01:28:27:03
הייתה עבירה, והייתה הכרעת דין. הכוונה בהכרעת דין היא לתביעות קטנות.

01:28:37:00 01:28:35:02
ובעבירה הכוונה

01:28:41:00 01:28:37:19
היא לעבירה פלילית, המעמד היה שווה.

01:28:47:20 01:28:41:24
היו כל מיני תפקידים, הם פעלו על פי מה שרשום בתיק:

01:28:52:12 01:28:47:22
על מה תבעו, איך נפתח התיק ומה הפסיקה שניתנה.

01:28:57:00 01:28:53:01
לפי אלה הם פעלו עד שהסתיים הדיון. כך זה היה.

01:29:01:01 01:28:57:13
וכל ההחלטות וכל ההסכמים

01:29:05:06 01:29:01:16
היו בהתחלה בידי השופטים, זו הייתה ההכרעה שלהם,

01:29:10:23 01:29:05:21
ומצד שני, היו יועצים, שגם שקלו את הדברים

01:29:18:11 01:29:11:20
והגיעו להחלטה. היו בהחלט תפקידים שונים: פלילי ותביעות רגילות.

01:29:23:05 01:29:18:24
והם לא תמיד החליטו אותו הדבר.

01:29:29:21 01:29:24:05
היה שופט או פקיד שהיה ממונה על אביך?
-בהחלט.

01:29:34:19 01:29:29:24

הגיעו אל אביך תיקים פלילים כבדים?
-היו, כמו שאמרתי, שופטים יותר בכירים,

01:29:40:12 01:29:35:23
ואם הוא לא שפט כראוי, הם היו בודקים כיצד שפט.

01:29:45:01 01:29:40:24
איך השופטים כתבו את הכרעת הדין?
ומה היועצים אמרו?

01:29:51:00 01:29:45:16
הם בחנו את העבירות, ואם השופט
קבע דבר אחד ועוזריו דבר אחר,

01:29:58:10 01:29:51:23
זאת אומרת שהם הטילו ספק בשיפוט ובהחלטה שלו,
השופט היה יכול אפילו להיענש.

01:30:01:22 01:29:58:17
הייתה אפשרות של ענישת שופט.

01:30:10:22 01:30:04:18
האם היו קייסים בבית משפט או שהיו רק שופטים?

01:30:16:23 01:30:11:02
אלא היו רבנים שהם גם שופטים. הם
היו כמו כולם, תובעים וגם נתבעים.

01:30:18:19 01:30:17:04
התכוונתי ליישוב סכסוכים?
-זה כן.

01:30:25:14 01:30:19:14
כשהמבוגרים היו מנסים לפייס זה
היה עוזר מאוד.

01:30:30:05 01:30:26:10
באתיופיה, כשהקייסים
היו מחליטים על משהו,

01:30:36:18 01:30:30:18
רוב האנשים היו מקבלים ומבצעים
את החלטתם.

01:30:42:07 01:30:37:01
קייסים לא וויתרו עד שהשיגו את מטרותיהם,
הם היו אנשים טובים.

01:30:48:16 01:30:45:01
בגלל שאביך היה עובד בבית משפט,

01:30:56:01 01:30:49:19
האם המעמד של משפחתך היה גבוה
גם בגלל שאביך היה שופט ומשכיל?

01:30:58:20 01:30:57:10
כן.
-הכוונה למעמדם...

01:31:04:05 01:30:59:16
לא הייתי אומר שהמעמד המשפחתי
שלנו היה באמת גבוה,

01:31:10:06 01:31:04:12
אבל היה לנו בית גדול והרבה אורחים
היו באים לבקר,

01:31:15:05 01:31:11:16
הם מגיעים אף ממקומות רחוקים,

01:31:23:17 01:31:16:20
ותמיד היו מסיבות, כולם שתו קפה
ואכלו מגוון של מאכלים.

01:31:29:18 01:31:25:00
אני זוכר שלא היה יום שלא היו מגיעים
אורחים לבית, והיו מגיעים הרבה אנשים.

01:31:36:23 01:31:30:23
הבית תמיד היה מלא. היה מקום נפרד
רק לאורחים, ששם היו הרבה אנשים.

01:31:41:07 01:31:37:09
הם היו מדברים, צוחקים במשך כל היום.

01:31:44:17 01:31:41:13
ועיסוקם היה מעורר כבוד?
-בהחלט.

01:31:50:21 01:31:45:07
בהחלט, עיסוקם היה מעורר כבוד,
היה טוב...

01:31:52:23 01:31:51:13
אני הייתי שם.

01:31:57:24 01:31:53:09
כמו שאמרת קודם, אביך היה שופט.

01:32:05:22 01:32:00:14

איך הוא התחיל לעסוק בזה? זו הייתה
העבודה הקבועה שלו או שרק

01:32:12:18 01:32:07:03
בזמנו החופשי הוא היה עוסק במשפט? ומה
זה אומר להיות שופט בתוך אתיופיה?

01:32:20:19 01:32:14:06
היו כאלו שקראו לו שופט... לאדם שהיה
לוחם טוב קראו לו נפתניה.

01:32:27:23 01:32:22:06
זה היה בכפרים. פעם אנשים
חיו טוב, החיים היו טובים.

01:32:33:11 01:32:28:12
זה היה כמו צל"ש שמראה על גבורה.

01:32:38:12 01:32:34:10
מי שלא הרג אריה, תנין או ג'ירפה,

01:32:44:04 01:32:39:10
לא נחשב לגיבור.

01:32:48:11 01:32:44:24
בעקבות זה, הייתה נוצרת תחרות בין כולם,

01:32:55:22 01:32:49:19
ואבי, שמגיל צעיר היה לוחם,
היה הולך עם אנשים אחרים,

01:33:02:07 01:32:56:23
מתכנן פעולות, והיה חושב
על פעולות שטרם עשה.

01:33:09:12 01:33:02:14
הוא הרג תנין אחד, אריה וג'ירפה.

01:33:16:22 01:33:10:20
הוא הרג הרבה חיות, ולקח
פיקוד על האחרים.

01:33:21:08 01:33:17:13
זה מה שהוא היה עשה, גרם
לאנשים להרוג חיות.

01:33:25:20 01:33:22:02
אבל זה היה מקצוע עם כבוד?
-מאוד.

01:33:28:17 01:33:25:23
בטח, זה הראה על כוח ואומץ.
-בטח.

01:33:34:07 01:33:30:10
פה בארץ זה חסר משמעות, אך
באתיופיה ובמיוחד בכפר,

01:33:38:17 01:33:34:20
מי שענד עגיל על אוזנו הוא
רק מי שנחשב לגיבור.

01:33:49:15 01:33:39:09
אף אדם לא ענד עגיל אם הוא לא
הרג חיה, אחרת הוא נחשב לבת.

01:33:52:18 01:33:50:00
הם ענדו עגיל כדי שידעו?
-כן.

01:33:57:21 01:33:54:10
רק מי שהרג חיה שם עגיל?
-בדיוק.

01:33:59:22 01:33:58:02
ומי שלא, אסור לז?
- כן, רק מי שהרג חיה.

01:34:04:19 01:34:00:19
זה היה נחשב לפדיחה, ואדם
כזה נחשב לבת.

01:34:12:19 01:34:04:21
גברים ונשים היו שווים, אבל זה
היה גבול שלא חוצים אותו.

01:34:17:17 01:34:13:04
אבל עכשיו פה מותר הכל,
זה פשוט מוזר.

01:34:26:06 01:34:20:08
כשאביך היה הולך לשפוט או
למקומות מרוחקים,

01:34:29:13 01:34:26:17
לכמה זמן הוא היה יוצא? ואיך
הוא היה מתארגן ליציאתו?

01:34:34:14 01:34:31:18
היו פעמים שהוא היה יוצא לחודשיים

או לשלושה חודשים.

01:34:39:00 01:34:35:13

-מה עם עבודתו?
היו לו ילדים בבית שיעבדו בחרישה.

01:34:42:12 01:34:39:20

ובכל השאר?
-כן.

01:34:46:11 01:34:43:02

היו אנשים שלא היו זורעים וקוצרים

01:34:49:22 01:34:47:07

ושלא התחתנו בגלל שיצאו הרבה לדרכים

01:34:53:24 01:34:50:20

והיו מפספסים את זמן הזריעה והקצירה.

01:35:01:16 01:34:56:11

-מה המרחק שאותו אביך היה הולך?

01:35:05:02 01:35:01:22

זה רחוק מהכפר?
-בטח, הוא היה הולך במשך שבוע.

01:35:06:16 01:35:05:12

שבוע שלם?
-כן.

01:35:09:13 01:35:06:19

הוא היה מכין ציוד למסע?
-כן, לשבעה ימים,

01:35:13:23 01:35:10:06

שישה ימים, שמונה ימים אם סופרים
את ההליכה שלו בחשיכה.

01:35:18:08 01:35:14:10

זה הגיע ל 7-8 ימים.
-היו שם מקומות?

01:35:21:21 01:35:18:13

כן, הם היו מגיעים ותופסים
מקומות מסוימים

01:35:27:18 01:35:22:12

כמו שאנו רואים בהשרדות, שהם
מתבודדים במקום מסוים עם רכושם.

01:35:33:24 01:35:28:02
הם הלכו אחרי העקבות של החיות, ואם הם
היו תופסים אותן, הם היו הורגים אותן.

01:35:39:00 01:35:35:04
באיזה גיל הוא לימד אותך לירות בנשק?

01:35:41:01 01:35:39:18
בערך בגיל 10.

01:35:44:16 01:35:41:24
היה לו נשק אז?
- כן, תמיד.

01:35:52:10 01:35:46:04
תמיד היה לו כדי להגן על עצמו,
היו אחד או שניים בבית שלנו.

01:35:55:17 01:35:52:16
לכולם היה או שלרוב?

01:36:00:06 01:35:56:02
לרובם היה נשק?
-כן, למי שהיה בית וילדים היה נשק.

01:36:05:08 01:36:00:19
למעט מהאנשים לא היה נשק.

01:36:09:05 01:36:05:14
לא היה לכולם את אותם הנשקים, היה מגוון.
כל אחד רכש לפי היכולת שלו.

01:36:13:02 01:36:10:06
אבל היו מקרים.

01:36:16:03 01:36:13:09
הוא לימד אותך בגיל 10?
-הוא אהב את זה.

01:36:21:02 01:36:17:16
הוא היה מציב מטרה ויורה.

01:36:25:11 01:36:21:12
הוא תלה דף ששימש כמטרה
או הציב מטרה מעץ,

01:36:29:18 01:36:25:24
ואחרי שהכל סודר, הוא היה מושיב אותי.

01:36:36:19 01:36:30:04

ואומר לי לפגוע במטרה. הוא היה מכין נשק
לירי ונותן לי.

01:36:42:15 01:36:37:04
הייתי צריך רק לדרוך את הנשק, הוא היה מוסר
לי אותו מוכן, ואומר לי לא לפחד.

01:36:46:07 01:36:43:06
הוא היה עומד מאחוריי.

01:36:50:11 01:36:46:15
הוא היה מכוון את ידך? איך הוא לימד אותך?

01:36:51:15 01:36:50:18
מי? הוא?

01:36:57:06 01:36:51:18
הוא היה ממקם אותך?
-לא, אחרי הפעם הראשונה, הייתי קם ויורה.

01:37:01:15 01:36:57:16
הייתי יורה לבד. הוא היה מושיב אותי על כיסא...

01:37:03:19 01:37:01:21
היית יושב על כיסא ויורה?
-כן, ישבתי על כיסא.

01:37:07:19 01:37:04:04
היה שם כיסא עליו התיישבת זקוף.

01:37:11:03 01:37:08:05
הוא לא היה נוגע לך ביד ולא מסייע

01:37:16:24 01:37:11:09
עם הנשק?
-היה רובה קלצ'ניקוב, אלווין וכו'

01:37:22:19 01:37:17:07
כן, התכוונתי לרובה.
-הוא היה מתיישב מאחוריך?

01:37:27:10 01:37:23:04
כן, הייתי צריך לתפוס את הרובה כך, על הכתף

01:37:34:12 01:37:28:00
ולהניח את האצבע על ההדק
לכיוון המטרה

01:37:40:10 01:37:35:00
כי לפעמים הרובה היה הודף אותך לאחור.

החזקתי את ההדק בין האצבעות

01:37:46:22 01:37:41:06

ויריתי. כך זה התנהל.
- לא פחדת להחזיק נשק כשהיית קטן?

01:37:48:04 01:37:47:00

פחדתי.

01:37:55:20 01:37:48:24

אפילו כשאחרים ירו זה היה מפחיד, אז בטח כשאתה יורה. לאחר מכן, כשהתרגלתי,

01:38:01:10 01:37:56:03

לא שמעתי את הרעש. כשהייתי יורה, הקליעים היו נורים קדימה. זה לא היה מפחיד.

01:38:06:14 01:38:02:03

אבל כשירינו, הנשק היה פוגע בכתף, כשהקליע יצא זה העיף את הכתף,

01:38:09:17 01:38:06:17

זזה מכיוון שהיינו ילדים ולא היה לנו מספיק כוח.

01:38:11:17 01:38:10:05

בגיל 10...
- כן, בגיל 10.

01:38:17:01 01:38:11:19

זה קרה בתוך השכונה או שבחוץ?
-לא, זה היה מחוץ לשכונה, בשכונה היו אנשים.

01:38:24:19 01:38:17:08

זה לא היה אפשרי מבחינה בטיחותית. היינו יוצאים אל מחוץ לכפר, למקום שיועד לירי.

01:38:28:06 01:38:24:22

מקום מיוחד לירייה?
-כן, מקום בו היינו יורים.

01:38:34:16 01:38:29:09

מאוחר יותר נהיינו עצמאים,

01:38:39:11 01:38:35:22

לא ירינו רק בישיבה אלא גם בעמידה.

01:38:44:17 01:38:39:21

אחרי שהוא לימד אותך, התחלת לירות בכוחות עצמך?
-כן, הייתי יורה.

01:38:47:01 01:38:44:24
סתם יצאתם על מנת לירות?
-כן.

01:38:52:11 01:38:47:24
היינו יוצאים שניים-שלושה חברים על
מנת לירות, גם כשהיה לנו כלי נשק אחד.

01:38:58:01 01:38:52:24
אם לאחד מאיתנו היה רובה, היינו יורים
מהנשק שלו, או שהיינו גונבים מהורינו.

01:39:02:10 01:38:58:22
הייתם גונבים כדי לירות?
-כן, אבל אבינו לא היה שואל איפה הנשק

01:39:05:12 01:39:03:05
ולא היה כועס, הוא ידע שגנבנו ממנו.

01:39:09:04 01:39:05:15
כי הוא בעצמו אהב לירות?
-כן, תמיד היה לו נשק.

01:39:15:18 01:39:11:00
אבל לא היית הולך איתו החוצה?
- בטח שהייתי הולך איתו.

01:39:22:11 01:39:16:01
לא הלכתי איתו למסעות ארוכים
שארכו שבועיים, שלושה,

01:39:27:06 01:39:22:22
אבל למסעות קצרים הייתי מצטרף.
למשל, לתפוס חיות

01:39:33:06 01:39:27:19
היינו הולכים יחד.
-איך זה עובד? הייתם מגיעים למקום חשור?

01:39:39:17 01:39:33:23
למקום שבו אפשר לתפוס תנינים?
-לא, לא יצאתי לתפוס תנינים, אלא רק אריות.

01:39:46:12 01:39:40:13
בזמן המסע, אם הייתי רואה את אריה,
הייתי יורה בו.

01:39:53:20 01:39:47:20
אם הייתי מצליח לפגוע, הוא מת,

ואם רק נפצע, הייתי יורה בו שוב.

01:39:57:18 01:39:54:13
רוב הזמן, אבינו היה מחכה ליד באר
או בכניסה ליער.

01:40:02:21 01:39:58:19
איזו כניסה?
-הייתה כניסה שנמצאה בין שני מעברים, אז שם.

01:40:07:15 01:40:03:04
הוא הכיר היטב את המקום, הייתה
שם בקתה ששם הוא חיכה.

01:40:12:09 01:40:07:21
הוא חיכה איפה שהחיות היו?
-כן, הוא ישב שם וחיכה,

01:40:17:04 01:40:12:22
ואם אריה הגיע, זה היה הסוף שלו,
ירייה אחת והוא מת.

01:40:23:06 01:40:17:09
אחרי שהוא הרג תנין או איילה,
מה הוא עשה איתם?

01:40:28:07 01:40:25:02
קודם כל, אי אפשר לתפוס
את התנין, ואם הוא מת,

01:40:31:04 01:40:28:09
מכרו לו את השיניים. לא היה ניתן לאכול
את הבשר שלו.

01:40:38:10 01:40:31:20
ומהאריה לא לקחו כלום.
-האם אביך בכלל הרג פעם תנין?

01:40:41:02 01:40:38:21
בטח שהרג, וגם אמר לאחרים להרוג.

01:40:44:15 01:40:41:05
ומה התנין סיפק? את השיניים שלו?
-את השיניים.

01:40:47:24 01:40:44:20
למי הייתם מוכרים את זה?
-היינו מוכרים את השיניים לאנשים מבחוץ.

01:40:50:12 01:40:48:15

היה מקום שמכרנו בו,

01:40:56:16 01:40:50:18
אבל רק הם ידעו. אני עוד לא הייתי בשלב הזה. רק לאחרונה, כשנכנסתי לאינטרנט,

01:41:03:08 01:40:56:20
קראתי, ויכולתי לרכוש את הידע. באותו זמן הייתי בלי ידע. עד עכשיו

01:41:06:23 01:41:03:11
לא היה לי ידע.

01:41:12:14 01:41:09:10
כשהרגנו צבי או איילה, היינו אוכלים את הבשר שלהם, זה היה אכיל.

01:41:20:23 01:41:12:18
אילו עוד כלי עבודה היו לוקחים לעבודה? -במרביית הפעמים, לקחו רק רובה,

01:41:26:05 01:41:21:13
והיו גם מקלות.

01:41:29:06 01:41:27:08
לא זכורים לי עוד כלים.

01:41:34:08 01:41:29:21
הם לא היו לוקחים איתם סכינים? זה אומר שהם השתמשו רק ברובה?

01:41:39:16 01:41:34:11
בבגדים שהם לבשו היה גם מקום לסכינים, הם הכניסו אותן לשם ונשאו אותן עמם.

01:41:46:03 01:41:40:17
כשהם היה יוצאים למסעות של חודשים, היו מקרים שחזרו בידיים ריקות?

01:41:53:01 01:41:46:06
בטח, זה עניין של מזל, לא יותר מזה, כמו למלא לוטו, רק עניין של מזל.

01:41:58:06 01:41:53:17
אבל אבי, הוא בחיים לא היה חוזר בידיים ריקות, כזכור לי.

01:42:01:11 01:41:58:20
לעתים, הוא אפילו הביא יותר מידי או משאיר חלק בדרך,

01:42:04:16 01:42:01:17
ואומר לנו ללכת להביא.

01:42:10:13 01:42:04:21
אבל לא היה יום שהוא חזר בידיים ריקות.
והאריה הוא כמו שאמרתי לך...

01:42:17:09 01:42:11:06
אבי הלך לקנות דבש

01:42:24:18 01:42:17:24
בכפר, היו שם אנשים שמכרו,
זה היה אזור של מגדלי דבש.

01:42:31:14 01:42:25:07
הוא הלך אליהם בבוקר לקנות,
הם היו מביאים לו דבש...

01:42:35:13 01:42:31:16
הוא היה אוסף ובכל פעם מביא
קצת, כדי לקחת הכל.

01:42:39:20 01:42:36:02
באמצע הדרך, הוא נתקל בחיה,

01:42:42:24 01:42:41:16
ואם הוא יהרוג את החיה...

01:42:45:01 01:42:43:04
הוא היה לבד?
כן.

01:42:49:01 01:42:45:07
אם הוא היה הורג את החיה, הוא
היה ממתין לחיה אחרת.

01:42:54:11 01:42:49:13
הוא ראה חיה מתקדמת לעברו,
עם שני הגורים שלה.

01:42:59:18 01:42:54:19
כשהוא התבונן בחיה, היא הסתכלה עליו.
לחיה הייתה יכולת להריח אותך ממרחקים.

01:43:04:24 01:43:00:09
כשהיא התרחקה לכיוון השני, הוא ירה בה

01:43:11:24 01:43:05:15
והרג את אחד הגורים. כשהוא הלך לראות

במה ירה, הוא ראה שהיה שם עוד גור.

01:43:17:18 01:43:13:02

גור אריה?
כן, והוא לקח אותו

01:43:21:13 01:43:17:20

ונתן אותו למנהיג של שבט
ולחברי השבט.

01:43:26:15 01:43:21:24

הוא הגיע למנהיג ואמר

01:43:31:24 01:43:27:00

לו שהרג את החיה ושהביא אותה אליו.

01:43:38:11 01:43:32:18

החיה נשארה שם, והוא
בא עם הגור שהרג.

01:43:46:01 01:43:39:06

את הגור של האריה הוא השאיר בידי המנהיג.
דרכו חזרה הייתה בירידה לעיר גוג'ם.

01:43:50:14 01:43:46:09

הוא הלך מגוג'ם לגונדר,

01:43:56:05 01:43:51:01

ושם, במקום בשם ג'נטקל,
הכוונה בעיר פסיל, הוא היה.

01:44:01:07 01:43:56:17

מה הם עשו עם האריה? הרגו אותו?
לא, לא, הם גידלו אותו היטב.

01:44:05:10 01:44:01:15

גידלו אותו בדומה לגן חיות בארץ,

01:44:11:14 01:44:05:18

הוא חי עד לעלייתו של שמנגיסטו היילה מרים... אחרת
הוא היה מת מרעב, האריה היה מבוגר.

01:44:15:17 01:44:11:23

הוא היה באדיס אבבה?
לא, בגונדר באזור פסיל.

01:44:20:05 01:44:16:10

שמו היה דמטהו, הוא היה
איש גבוה, הוא זה שאבינו

01:44:25:03 01:44:20:21
נתן לו את הגור. והגור שמת, שאביך הרג?

01:44:28:03 01:44:25:07
הוא הרג אותנו, זה הכל.

01:44:33:01 01:44:29:04
ולגבי עור החייה?
-לקחו ממנו את העור.

01:44:40:24 01:44:33:22
לאחר מכן, הגיע אלינו מכתב לפיו
הוא לא הואשם בדבר.

01:44:47:01 01:44:42:10
נערכה מסיבה בעקבות הרג האריה,
לא הייתה איזושהי אשמה.

01:44:51:23 01:44:47:03
זו הייתה מסיבה קטנה, או גדולה?
-הם חגגו במשך 40 ימים.

01:44:53:11 01:44:52:00
באמת?
-באמת, 40 ימים.

01:44:59:10 01:44:54:04
כל הדודים הגיעו, היו כאלה שנתנו
כסף וחלק חילקו לתשלומים.

01:45:01:15 01:44:59:15
אילו סוגי תשלומים היו מביאים?

01:45:07:14 01:45:02:18
היו מביאים כבש, ולמי שהתאפשר
לו, נתן לפעמים גם פרה.

01:45:10:06 01:45:08:13
היה שפע וחיים טובים אז.

01:45:14:09 01:45:11:23
היה הרבה כבוד?
-כן, בטח, המון כבוד.

01:45:18:12 01:45:14:19
האם היו חיות שהיה אסור להרוג
אותן או לתפוס אותן?

01:45:23:11 01:45:18:20
היו חיות שהיה אסור להורגן?

- כן, בטח. למשל, היו,

01:45:30:15 01:45:23:17
לא תאמיני: איילה, צבי, ססה,
דפסה ואגזן שזה סוג של כבש.

01:45:33:16 01:45:31:20
את כל אלה היה אפשר לאכול.

01:45:39:11 01:45:36:15
אבל אם היית תופסת חזיר או איריה,

01:45:47:15 01:45:41:23
שהן חיות לא אכילות בכלל כמו

01:45:55:17 01:45:50:08
שכתוב בתורה. החיות אגזן, איילה

01:46:01:11 01:45:56:03
צבי, פיקו, ססה, בוהור, החיות הללו
יש להן רווח בכפות הרגליים

01:46:06:19 01:46:02:15
והן מעלות גירה, ולכן הן מאכלים מבורכים.

01:46:11:00 01:46:08:09
גמל, חזיר ואיריה,

01:46:18:14 01:46:12:09
לחיות הללו יש רווח בכפות הרגליים
אך הן לא מעלות גירה, ולכן

01:46:23:11 01:46:19:18
אסורות לאכילה אצל היהודים.
-ולא הורגים אותם?

01:46:25:14 01:46:23:23
איזה אינטרס היה לנו להרוג אותן?

01:46:29:00 01:46:26:21
לא היה לנו מה לעשות איתן
אז לא הרגנו אותן.

01:46:36:21 01:46:31:13
מבחינת הסיפוק, האריות גם לא אכילים
אבל אותם הרגנו לשם כבוד.

01:46:40:23 01:46:36:23
כן, אותם הרגנו בשביל הכבוד,
גם את התנינים.

01:46:45:02 01:46:41:10

זה הראה על חוזק?
-כן. היו הורגים גם נמרים, זה נעשה בשביל הכבוד.

01:46:47:08 01:46:45:15

לא היה חוק?

01:46:53:06 01:46:47:19

יכולת לצאת ולהרוג את החיות?
או שהיה חוק שאסר להרוג אותן?

01:46:59:02 01:46:53:10

לא, לא היה חוק. זה היה אפשרי. אם
הייתה לך היכולת, זה היה אפשרי.

01:47:02:16 01:46:59:13

אבל עכשיו יש חוק,

01:47:06:11 01:47:03:13

עכשיו יש איסור להרוג את החיות,

01:47:12:10 01:47:07:12

ואסור בהחלט לעשות את זה.

01:47:18:05 01:47:13:24

כשאבך יצא לצוד, לגבי עבודות בבית,

01:47:23:20 01:47:18:15

אתה זה שעשה את כל העבודות?
-אני ואחיי הגדולים.

01:47:29:08 01:47:24:23

אני ואחיי עשינו את כל העבודות.

01:47:36:10 01:47:30:11

זה מה שהיינו עושים.
-תפרט לי עוד לגבי נושא הציד.

01:47:41:15 01:47:37:11

בנוגע לציד, כמו שאמרתי קודם,

01:47:45:08 01:47:42:01

לא הלכתי איתו להרוג חיות.

01:47:51:10 01:47:46:14

ידעתי שהוא הולך, ואנשים היו מגיעים לבקש
שייקח אותם. אני זוכר שהוא לקח אותם.

01:47:57:00 01:47:52:15

אני לא הלכתי, אבל כשהוא יצא
למשך יומיים-שלושה...

01:48:00:18 01:47:57:02

בסביבה היה אזור ציד... גם
כשיצאנו מהכפר לעיר,

01:48:04:07 01:48:00:23

כשהוא הלך לצוד למספר ימים,
אז הייתי מצטרף אליו.

01:48:08:12 01:48:05:10

היינו נשארים שם מספר ימים
עד שהצליח לצוד.

01:48:15:15 01:48:09:18

הייתי מסייע לו, והיינו חוזרים
לאחר שלושה-ארבעה ימים.

01:48:21:20 01:48:16:04

זה מה שאני זוכר.
-כשהייתם יוצאים לצוד,

01:48:25:15 01:48:21:22

המקום לא היה רחוק? המקום שהלכתם
אליו במשך יומיים-שלושה היה רחוק?

01:48:32:04 01:48:26:05

הוא לא היה ממש רחוק, לא כמו המקומות הבאמת
רחוקים שהלכנו אליהם במשך שישה-שבעה ימים.

01:48:35:14 01:48:32:22

אז לאיזה מרחק הייתם הולכים?
-מרחק של חצי יום.

01:48:38:14 01:48:35:24

שבע-שמונה שעות.
-אחרי שהגעתם למקום, מה הייתם עושים?

01:48:44:19 01:48:39:14

כשהגעתם איך הייתם מתכוננים
ללכוד את החיות?

01:48:48:10 01:48:45:10

כדי לתפוס או לצוד אותם?
-לצוד.

01:48:51:13 01:48:49:04

בשום אופן לא היינו לוכדים את החיות.

01:48:55:00 01:48:52:16
זה היה קשה, מאוד קשה.

01:49:02:06 01:48:56:13
היינו מגיעים לאזור, מסתובבים,
רואים ומרגישים את הסביבה.

01:49:06:08 01:49:02:12
היינו בודקים אם החיות באו לסביבה,
אם הן אכלו, שתו או שהו שם.

01:49:08:16 01:49:07:01
כך ידענו אם הן היו בסביבה.

01:49:12:03 01:49:09:07
איך יודעים לזהות זאת?
-יודעים זאת

01:49:18:24 01:49:13:16
על ידי מציאת עקבות, ניתן לראות את זה.

01:49:24:21 01:49:19:17
ואם לא מצאנו עקבות בגלל החשיכה,
נשארנו ללון שם. ליד העצים

01:49:31:06 01:49:25:15
היינו ישנים, ובאמצע הלילה ניתן היה
לשמוע את הקריאות של החיות.

01:49:37:20 01:49:32:14
כך זה היה. לאחר מכן, היינו הולכים
למקום יותר רחוק,

01:49:43:24 01:49:39:00
ולא קרה שלא מצאנו את החיה, גם בעקבות קולה,
היא תמיד נמצאה בסביבה,

01:49:49:10 01:49:44:16
או במחבוא באזור מיוער יותר.

01:49:56:02 01:49:49:24
בדרך כלל היה ניתן למצוא את החיות
מוקדם בבוקר או בזריחה.

01:50:01:19 01:49:56:13
בחושך הייתם נשארים שם?
-היינו נשארים, לאן היה לנו ללכת.

01:50:06:18 01:50:02:00
היו שם בורות בהם היו חיות טורפות,

כמו נחשים, או אפילו תנין.

01:50:15:15 01:50:08:18
זה היה מסוכן ולכן היה צריך להתארגן
היטב ביום כדי לישון בבטחה בלילה.

01:50:21:23 01:50:16:20
ואם היה לנו מזל, אז אחרי יום-יומיים

01:50:25:13 01:50:22:23
הצלחנו לצוד משהו.

01:50:30:17 01:50:25:20
האם נתקלתם בחיות מסוכנות בזמן הציד,

01:50:38:04 01:50:32:19
אתה או אביך כשהלכתם ביחד?
-לא נתקלנו.

01:50:42:20 01:50:39:00
אבל ביום ציד אחד, כשכבר היה לנו המון בשר,

01:50:49:02 01:50:43:16
עלינו עם הבשר הכבד להר גבוה,
ואבי הדרדר מטה

01:50:53:13 01:50:49:23
וכמעט נפל לתוך הבור.

01:50:58:20 01:50:53:24
בזמן הטיפוס במעלה ההר,

01:51:03:12 01:50:59:04
הבשר שהוא סחב נתקע בשיח שהיה שם.

01:51:09:02 01:51:03:22
אבי לא שם לב לשיח, ואז כשניסה להתקדם
כלפי מעלה, השיח החזיר אותו לאחור.

01:51:14:21 01:51:09:13
ואז שאבי הוטה לאחור, הבשר
פגע בראשו ונפל למטה.

01:51:19:24 01:51:15:12
אבי ניסה להתאזן כי בנוסף היה
לו גם נשק וזה היה כבד.

01:51:28:08 01:51:22:02
זה היה ממש רגע מסוכן.

01:51:36:06 01:51:29:10
היה מפחיד מה שקרה לאבי.

01:51:40:21 01:51:37:01
האם כולם היו התאספו יחד

01:51:45:11 01:51:41:16
לצוד או היו שיצאו לבד?

01:51:49:09 01:51:45:19
כשהוא יצא למקומות מרוחקים, במשך חודש-חודשיים,
הוא הלך עם אנשים נוספים.

01:51:55:03 01:51:49:15
כמה אנשים התאספו יחד?
-10,12,15 אנשים.

01:52:03:00 01:51:56:11
בדרך כלל, הוא היה לוקח
אותנו, ילדיו.

01:52:05:12 01:52:03:21
האם אתה אהבת לצוד?

01:52:13:05 01:52:06:16
בקושי הלכתי, אבל כן. אבינו לא הסכים
שנסתובב לבד

01:52:19:16 01:52:14:19
שמא יקרה לנו משהו.

01:52:25:07 01:52:21:20
כשראו נער עם נשק,

01:52:29:00 01:52:25:18
אנשים היו יכולים לבוא, להכות אותו
או לאיים עליו, ולקחת את נשקו.

01:52:30:21 01:52:29:05
לקחת?
-כן.

01:52:34:01 01:52:31:16
בגלל מקרים כאלה, הוא לא הסכים.

01:52:43:11 01:52:37:21
לא הלכנו, זה היה קשה.
-באיזה גיל התחלת לעבוד כסוחר?

01:52:50:00 01:52:45:13

את עבודת המסחר אפשר לומר
שהתחלתי לאחר שהתחתנתי.

01:52:55:04 01:52:50:19
באיזה גיל בערך?
-התחלתי בגיל 16.

01:53:00:19 01:52:56:13
מאיפה בא הרצון לעסוק בסחר?

01:53:08:11 01:53:00:24
רוב עיסוקי לא היה רק בסחר,

01:53:14:23 01:53:10:03
זו הייתה תוספת הכנסה בזמן
החופשות. אני הייתי חקלאי,

01:53:20:24 01:53:15:06
ולאחר הקציר הייתה תקופת מנוחה
של חודשיים-שלושה.

01:53:24:08 01:53:21:10
לא הייתה הרבה עבודה באותו זמן
וחיפשתי הכנסה נוספת.

01:53:31:00 01:53:25:01
לויתי חמור מבן משפחה, ואם
היה לי הזמן, הייתי הולך לסחור.

01:53:34:07 01:53:31:19
לאן הלכתם?
-לסודן.

01:53:37:15 01:53:34:13
הלכנו גם לעיר בשם דגה.

01:53:43:06 01:53:39:15
את המצרכים שהבאתי מסודן כמו
תבלינים חריפים, קפה ובגדים,

01:53:45:06 01:53:43:08
מכרתי בבית.

01:53:50:13 01:53:45:17
בזמן הזה, קניתי סחורה שהתאימה
לסודן ומכרתי שם.

01:53:54:21 01:53:50:23
האם סודן הייתה קרובה?
-דרך של שלושה-ימים.

01:53:56:10 01:53:55:03
דרך של שלושה ימים?
-כן.

01:53:58:24 01:53:56:16
ואת כל הדרך הייתם הולכים ברגל?
-כן, ברגל.

01:54:02:08 01:53:59:12
לא היו רכבים או סוסים, ולכן הלכנו ברגל.

01:54:06:23 01:54:02:16
מה לקחתם לשם? מה מכרת שם?
-תבלין חריף.

01:54:10:21 01:54:08:11
מאיפה הבאת את החריף?
- מסודן.

01:54:18:14 01:54:11:21
קפה בגדים וכל מיני דברים
קלים, מאכלים ושתייה, גם

01:54:24:12 01:54:19:05
בצל, שם קראו לזה בסל, ועוד הרבה דברים.

01:54:28:02 01:54:24:14
מה לקחת לסודן?

01:54:32:24 01:54:29:00
לפני שלקחנו מהעיר שלנו

01:54:36:10 01:54:33:16
ביררנו מה מכרו שם.

01:54:37:16 01:54:36:15
מה צריך שם?
-כן.

01:54:40:07 01:54:37:20
מה הכרחי. אחרי שווידאנו...

01:54:41:23 01:54:40:13
איך ווידאתם?

01:54:44:20 01:54:42:01
דרך סוחרים אחרים, היינו הולכים לשוק,
שולחים אנשים,

01:54:48:17 01:54:44:22
שואלים סוחרים שחזרו משם, בודקים.

01:54:54:21 01:54:49:18
בודקים מה הכרחי וטוב לקחת לסודן.

01:55:00:20 01:54:56:02
והסוחרים היו אומרים לכם מה צריך לקחת בדיוק?
-כן, כי הוא כבר היה שם וחזר.

01:55:07:13 01:55:02:12
ואת מה שצריך לשם, היינו קונים בעיר שלנו.

01:55:13:07 01:55:08:08
היינו הולכת למישהו אחר על מנת לקנות.

01:55:14:20 01:55:13:11
אתה קונה ממנו?
-כן.

01:55:16:14 01:55:15:01
היית קונה ולוקח לשם?

01:55:19:11 01:55:16:24
כמה היית מרוויח?
-איזה רווח היה לך?

01:55:22:00 01:55:19:14
בכמה קנית? ובכמה מכרת?

01:55:28:09 01:55:22:14
עניין של ארבעה-חמישה שקלים
זה הרווח, לא משהו משמעותי.

01:55:33:02 01:55:29:15
לפעמים המחיר היה יורד,
כמו פה בארץ, לפי המדד.

01:55:37:20 01:55:33:23
היו פעמים גם שהיה רווח של שני שקלים.

01:55:43:09 01:55:39:07
כך היה, להיות סוחר היה

01:55:47:13 01:55:45:20
מאוד קשה.

01:55:52:15 01:55:48:00
והתוצאה הייתה טובה?
-כשאני חושב על זה עכשיו,

01:55:59:21 01:55:52:20
זה היה מאוד קשה, בזבזנו את כל הכוח שלך
והתעייפנו נורא.

01:56:07:11 01:56:01:04
אז מה אהבת בעבודתך כסוחר?
אהבת להסתובב?

01:56:13:19 01:56:07:15
אהבתי להסתובב, ובנוסף יכולת
למכור ולהרוויח הרבה.

01:56:19:12 01:56:14:03
הייתי קונה הרבה חמורים ומוכר דברים אחרים.
התמורה הכספית הייתה יכולה להיות גבוהה.

01:56:24:14 01:56:19:14
אבל, לא תמיד הצלחנו להגיע לזה.

01:56:30:11 01:56:25:23
לא כל הזמן הצלחנו להשיג את זה. זה באמת היה
קשה. היינו כל הזמן בחשש שלא נרוויח.

01:56:35:05 01:56:31:01
במה זה שונה?

01:56:41:08 01:56:36:15
חודש אחד יכולנו להרוויח וחודש אחר לא.
-במה זה היה תלוי?

01:56:45:19 01:56:41:20
סוחר למשל שחזר מסודן,

01:56:51:18 01:56:45:21
שבדקנו באמצעותו מה מוכרים אמר לנו
שמוכרים שם פרות, הרבה פרות.

01:56:55:11 01:56:52:24
השמועה נפוצה גם אל אחרים,

01:57:01:07 01:56:57:05
גם כאלה שהיו בדרכם לסודן,

01:57:05:10 01:57:01:18
וכשהגענו, הכל כבר ירד.

01:57:10:06 01:57:06:02
מכרו כבר הכל?
-כן, ורוב הזמן בסודן

01:57:13:17 01:57:10:17
הסחורה נמכרה במהירות.

01:57:20:02 01:57:15:11
והיו כאלה שלא קנו מאיתנו יותר,

01:57:24:21 01:57:20:06
לא היה לפרות מה לאכול, לא היה שם דשא
והפרה הייתה יכולה לשרוד יום-יומיים.

01:57:29:12 01:57:25:03
היא לא שרדה יותר מזה, אז את מכרנו
אותה במחיר נמוך, וחזרנו.

01:57:34:24 01:57:29:18
ואם היה משהו הכרחי, היינו קונים.

01:57:38:18 01:57:35:01
כדי למכור את זה בעיר אחרת.
זו היתה אחת האפשרויות.

01:57:44:11 01:57:39:14
מה הסחורה שהכי נמכרה שלקחת מהכפר לסודן?

01:57:52:10 01:57:45:00
לקחתם איתכם פרות ועיזים, ואת כל זה אתם קניתם?
-בטח, אחרת מאיפה יהיו לי.

01:57:55:09 01:57:53:07
לאחר שסיימת למכור, חזרת?

01:57:57:03 01:57:55:15
כן, אחרי שסיימתי למכור.

01:58:01:07 01:57:57:07
האם חזרת עם דברים?
-לא, הייתי חייב למכור הכל.

01:58:07:18 01:58:01:13
אבל אם לקחנו מסודן בגד מסוים,
על מנת למכור בדגה

01:58:13:11 01:58:07:20
ולא הצלחנו למכור, יכולנו להשאיר את הדברים
אצל דודים. למי היינו נותנים? לסודני?

01:58:20:11 01:58:14:06
זה היה בלתי אפשרי. יכולנו לבקש מדוד
שלנו למכור בשבילנו כשהמחירים עולים.

01:58:25:14 01:58:21:03
השארנו את הסחורה שם וחזרנו לעיר, ולאחר
חודשיים-שלושה חודשים חזרנו לשם,

01:58:28:22 01:58:25:16
או שביקשנו מאותו הדוד להביא
אלינו, במידה והיה אמון בינינו.

01:58:36:05 01:58:30:02
כשאתה מגיע עם הסחורה לסודן איפה
אתה מוכר את הסחורה? בשוק?

01:58:41:15 01:58:36:07
או שאתה מסתובב באזור?
-היה מקום שנקרא זריבה, זה כמו תעלה.

01:58:45:21 01:58:42:10
היה אזור למכירת פרות בנפרד,
למכירת עיזים ולמכירת חמורים.

01:58:46:19 01:58:45:23
זה היה כמו חנות?

01:58:51:11 01:58:46:24
לא, היו שם שבילים ארוכים, כמו שוק.

01:58:58:09 01:58:52:00
היה שביל שהוביל לשוק, ושם
אתה מכרנו את הסחורה.

01:59:01:07 01:58:58:13
זאת אומרת עם המוצרים שלך?
-כן.

01:59:04:09 01:59:01:10
למשל, אם מכרנו שלוש-ארבע פרות
עמדנו יחד איתם.

01:59:09:17 01:59:04:11
היו שואלים: הם שלך? בכמה אתה מוכר? וכו'.
-באיזו שפה תקשרתם?

01:59:10:14 01:59:09:21
סודנית.

01:59:16:21 01:59:11:00
אתה דובר את השפה?
-כן, אבל מאז שהגעתי ארצה שכחתי קצת את השפה.

01:59:22:14 01:59:17:04
שאר הסוחרים גם דיברו את השפה?
כן, אחרת איך ימכרו ואיך יגידו מה מחירים.

01:59:28:07 01:59:23:06
דיברנו סודנית תקינה.

01:59:32:03 01:59:29:07
ממי למדת?
-שם,

01:59:35:18 01:59:32:14
הם דיברו, ולמדנו בעזרתם את השפה.

01:59:41:14 01:59:36:07
חשוב היה לדעת את השפה, היה לזה יתרון.

01:59:46:21 01:59:42:14
פעם, כשאנשים רצו לבוא לארץ
ישראל דרך סודן...

01:59:53:10 01:59:47:10
גם אנחנו רצינו לעלות לארץ. הגענו
לסודן, ואז הודיעו שסגרו את הדרך.

01:59:58:14 01:59:54:13
אז לא היה לנו לאן ללכת. הייתי
שם נראה לי 17 חודשים.

02:00:07:12 02:00:01:08
הייתי בסודן לצורכי העבודה. בזמן
שעבדתי שם היה שם, סודני מוסלמי

02:00:10:16 02:00:07:14
רצה שאעבוד עם הגמלים
שלו. הוא העסיק אותי.

02:00:15:22 02:00:11:17
מתי זה היה? זה קרה בזמן שהיית סוחר או

02:00:20:24 02:00:16:14
אחרי שגדלת?
-לא, בזמן שעבדתי כסוחר.

02:00:28:03 02:00:21:01
באותו זמן הייתה שמועה שיש דרך
הליכה מסודן לירושלים.

02:00:33:21 02:00:29:18
זה לא בא מאיתנו, מתושבי קורה, אלא

מאנשים שבאו מסודן, אחים שלנו.

02:00:37:24 02:00:34:08

ואנחנו היינו צעירים, כמו שאמרתי.

02:00:44:02 02:00:39:15

אני זוכר זה היה שנה-שנתיים אחרי שהתחתנתי.

02:00:49:14 02:00:45:11

נכנסנו לשם, והתחלנו ללמוד את השפה. לאחר מכן,

02:00:54:00 02:00:50:05

מהעיר מסולדה עברנו לטיאה, ובחזרה.

02:00:58:09 02:00:55:03

למטראד הייתי הולך את כל המרחק עם הגמל כשעבדתי אצל האיש העשיר.

02:01:03:20 02:00:58:19

הייתי מעמיס סחורה על גמל סחורה ומוביל אותה. -בן כמה היית?

02:01:07:13 02:01:03:23

באותו זמן כמעט 18. -בן 18.

02:01:13:10 02:01:07:22

באותו הזמן עסקת בחקלאות וחיית שם? - כן, ואז הדבר הזה הגיע...

02:01:14:13 02:01:13:16

הדבר הזה הגיע

02:01:20:08 02:01:15:01

אנחנו נעלמנו, ברחנו, בערך כ-7 אנשים. הם הלכו ואני נשארתי.

02:01:21:09 02:01:20:10

בסודן? -כן.

02:01:26:23 02:01:21:21

עם מי גרתי? -נשארתי אצל הסודני, היה לו מקום וחייתי איתו.

02:01:32:03 02:01:27:00

זאת אומרת איך מצאת אותו? -לעבודה קראו: וביה, זו עבודה ליום.

02:01:37:20 02:01:32:07
בבעלות האישי היו המון גמלים וכבשים.

02:01:42:04 02:01:37:23
עבדתי אצלו בניקיון, אני ועוד שניים-שלושה אנשים שלא הכרתי.

02:01:45:13 02:01:42:20
בזמן שעבדנו אצלו, היו לו ארבע נשים.

02:01:51:14 02:01:47:08
הוא היה עשיר?
-כן, הוא היה עשיר. בכל חורף הוא היה הולך

02:01:57:21 02:01:52:17
לכל מיני ערים וקונה סחורה מראש מחקלאים, בעיקר שומשום.

02:02:03:16 02:01:57:24
הוא היה נותן להם כסף, וכאשר היבול של השומשום היה מוכן, הוא היה מגיע לקחת.

02:02:08:08 02:02:04:03
הוא חיפש מישהו, ובאותו זמן

02:02:15:08 02:02:09:12
דיברתי סודנית וקצת ערבית, והוא אמר לי ללכת לכל מיני מקומות ולהביא דברים.

02:02:19:15 02:02:15:11
הוא עשה לי סיבוב, הראה לי מאיפה אני צריך להביא לו...

02:02:22:17 02:02:20:18
זה היה בתוך העיר?

02:02:26:24 02:02:23:06
לא, זה היה רחוק, הייתי צריך ללכת ארבעה-חמישה ימים.

02:02:29:08 02:02:28:00
ואיך הלכת?
-על גמל.

02:02:30:21 02:02:29:15
רכבת על גמל?
-כן.

02:02:35:00 02:02:31:01

עם סחורה?
-כן, עם שתי שקי שומשום.

02:02:39:14 02:02:35:06
שק אחד מצד אחד, שק שני מצד שני, ואני ישבתי ביניהם ורכבתי.

02:02:47:10 02:02:40:11
כמה זמן עבדת בעבודה הזו?
-עבדתי אצלו במשך חצי שנה.

02:02:51:11 02:02:47:12
הוא שילם לך?
-בטח, והיה שפע של אוכל.

02:02:59:05 02:02:51:13
בנוסף, היה לו פול, והוא נתן לי את המאכל הזה ועוד הרבה.

02:03:03:20 02:02:59:14
איפה ישנת?
-הייתה שם מעין בקתה.

02:03:10:21 02:03:03:23
קראו לזה: רקובה, למקום שישנתי בו, הייתה לי שם מיטה.

02:03:16:08 02:03:11:09
עבדת אצלו במשך חצי שנה?
-כן, שישה חודשים, אבל לאחר מכן

02:03:20:03 02:03:16:15
עזבתי את המקום, נעלמתי.
-לאן חזרת?

02:03:22:03 02:03:20:05
חזרתי לטיאה, ממסולדה לטיאה,

02:03:27:19 02:03:22:11
ומשם, תוך שלוש שעות, נכנסתי לאתיופיה, חזרתי לארצי.

02:03:31:23 02:03:28:15
הוא ידע מי אתה? מאיפה אתה?
-הוא ידע שאני אתיופי.

02:03:35:01 02:03:32:15
שאתה אתיופי?
-אתיופי מאתיופיה, לא יותר.

02:03:41:19 02:03:36:14
אתיופי זה אתיופי, ולא יכולתי לחשוף
את שם ואת הזהות שלי כיהודי.

02:03:48:14 02:03:42:08
הייתי צריך להסתובב שם כמו פליט,
בלי לשתף ובלי לחשוף.

02:03:54:21 02:03:48:22
אבל למה נשארתי שם? בגלל העבודה?
-בגלל שהדרך לישראל נפתחה בשבילנו.

02:03:58:22 02:03:55:06
היה צריך לחכות, והיו עוד אנשים שהמתינו לעלות.

02:04:03:18 02:03:58:24
היה אפשר להמתין שם כמה שצריך או

02:04:09:23 02:04:03:20
לעבוד שם קצת, ולהרוויח כסף ולחזור.
לכן, נשארתי שם קצת.

02:04:15:13 02:04:10:03
ואז חזרת לארצך? המשכת לעסוק בסחר?
-המשכתי לעבוד כסוחר.

02:04:23:00 02:04:15:17
הגיע הזמן שלי להחזיק בית
וללדת ילדים. זהו, התבגרתי

02:04:28:07 02:04:24:17
וצריך היה להתחיל את החיים, עד שנעזוב
את ביתנו ונעלה לארץ.

02:04:30:21 02:04:28:16
כמו שציינת קודם, כשהיית סוחר,

02:04:37:15 02:04:31:07
כשרציתם לקחת מוצרים למכירה בסודן,
הייתם שואלים מישהו שחזר משם,

02:04:42:16 02:04:37:23
שבדק ואמר לכם אילו דברים
הכרחיים ואילו מיותרים.

02:04:47:21 02:04:42:20
אבל איך ידעתם, למשל, אילו דברים
הכרחיים צריך למכור בכפר?

02:04:53:18 02:04:49:10

אילו דברים צריך להביא לכפר?
איך ידעתם מה צריך ומה לא?

02:04:56:16 02:04:53:20
שיצאנו לסחור לאחר שידענו מה נצטרך להביא

02:05:02:01 02:04:56:24
מסודן או בדרך חזרה מהעיר דגה ובהר דהר.

02:05:07:13 02:05:02:08
כשסוחרים בעיר קוזלה, צריך
לדעת מה למכור.

02:05:14:00 02:05:07:22
-שאלת מישהו או סוחר?
שאלנו, וגם הלכנו לשוק פעמיים בשבוע,

02:05:18:20 02:05:14:16
ביום שבת לשוק של הנוצרים וביום
רביעי לשוק בשבילנו היהודים,

02:05:25:00 02:05:19:17
בגלל שלא יכולנו ללכת בשבת...
הגיעו הרבנים

02:05:30:20 02:05:25:13
עד העיר צ'לגה כדי להתעקש על כך שהשוק
יהיה פתוח בשבילנו בימי רביעי.

02:05:37:03 02:05:30:22
היינו הולכים בימי רביעי, ולא בשבת.
היינו הולכים מהעיר שלנו לשוק.

02:05:42:23 02:05:37:19
בסך הכל היינו סוחרים ואוכלים, לכן
ידענו בעצמנו מה צריך למכור ומה לא.

02:05:47:23 02:05:43:00
חוץ מסודן, באילו עוד ארצות היית?

02:05:55:08 02:05:48:17
הכוונה כסוחר...
-הייתי רק בשני מקומות: בסודן ובאתיופיה.

02:06:00:03 02:05:55:14
בגונדר?
-גונדר היא בתוך אתיופיה, ליד העיר בהר-דר.

02:06:06:24 02:06:00:10
לא הייתי בגונדר, הייתי בבהר-דר, בקוזלה,

ובגוג'ם, למקומות הללו הייתי הולך.

02:06:12:06 02:06:07:04

הייתי גם קצת בערים זחה,
טקה, לבסה, וג'דה.

02:06:21:01 02:06:12:09

הייתם באים לקוזלה, זה קרוב לבהר-דר.

02:06:25:06 02:06:21:24

זאת אומרת, לכל מקום היה
צריך להביא סחורה אחרת?

02:06:30:13 02:06:26:00

כשהיית הולך לבהר-דר או למקום
אחר, היית לוקח דברים שונים?

02:06:31:00 02:06:30:15

כן.

02:06:36:23 02:06:31:09

מקוזלה לבהר דר, מה
שהיה הכי הכרחי היה רדיו.

02:06:40:00 02:06:37:10

רדיו טייפ?
כן, רדיו טייפ.

02:06:43:15 02:06:40:19

באותו הזמן היו מאזינים למוסיקה
באמצעות קלטות.

02:06:49:22 02:06:43:24

למי שהיה חשמל, שזה רק בערים המפותחות.

02:06:55:06 02:06:50:18

זה לא עבד עם בטריות אלא

02:06:59:13 02:06:55:08

רק על חשמל?
כן, רק בחיבור חשמלי.

02:07:05:22 02:07:00:00

אני זוכר שהיה מכשיר רדיו של
חברת נשיונל פנס.

02:07:11:12 02:07:06:00

היו לו שישה כפתורי לחיצה,
ואם השגתי את זה,

02:07:15:12 02:07:11:17
יכולתי למכור את הרדיו
באיזה סכום שרציתי.

02:07:20:04 02:07:15:19
לא כולם היו יכולים לקנות?
-כן, הרדיו היה אורגינל, הוא היה טוב.

02:07:25:14 02:07:20:18
היה לרדיו רמקול איכותי והוא
היה מאוד פופולארי.

02:07:28:12 02:07:25:18
איפה קנית את הרדיו? מאיפה הבאת אותו?
-מסודן.

02:07:29:14 02:07:28:17
מסודן?
-כן.

02:07:32:21 02:07:30:03
היית מרוויח ממנו?
-כן, הייתי מרוויח מזה טוב.

02:07:35:01 02:07:33:11
בהמשך, הממשל הסודני השתלט
על הסחר בדגם הזה

02:07:41:10 02:07:35:11
ולא יכולנו לקנות ולסחור בו, אלא
רק להשתמש בו באופן אישי.

02:07:47:11 02:07:42:08
היו בסודן המון אנשים שהתחברנו אליהם,
הרבה סוחרים, תקשרנו היטב.

02:07:50:21 02:07:48:08
יכולת לקנות ולקחת וכששאלו
אותנו להגיד שלא קנית.

02:07:57:08 02:07:51:07
זה היה ממש טוב, אבל אם
היינו הולכת לגוג'ם,

02:08:01:11 02:07:57:20
את הבגדים, החריף וכל מיני דברים

02:08:07:12 02:08:02:00
היה ניתן למכור, אלו דברים
שהיו הכרחיים.

02:08:14:19 02:08:09:19
אחרי שהעמסת את הציוד, איך
התניידתם ממקום למקום?

02:08:19:19 02:08:14:23
עם חמור או עם סוס.
-היית רוכב על החמור, או שרק מעמיס עליו את הדברים.

02:08:23:21 02:08:20:03
לא התאפשר לרכוב על
החמור יחד עם הדברים,

02:08:29:09 02:08:24:06
כי מצד אחד החמור היה מסכן, ומצד שני
זה לא היה נוח.

02:08:33:10 02:08:30:05
היית לבד או עם סוחרים נוספים?

02:08:37:18 02:08:33:19
קשה ללכת לבד עם ארבעה או חמישה
חמורים עמוסים בסחורה.

02:08:40:02 02:08:38:01
היינו הולכים מספר סוחרים יחד.

02:08:44:17 02:08:40:13
למשל, אם היו לנו שניים-שלושה חמורים, היינו
שמים את הסחורה שלי, ואז את הסחורה שלהם,

02:08:47:17 02:08:45:05
ואז ממשיכים יחד בדרך.

02:08:53:21 02:08:47:22
איך הייתם מתמודדים עם הפחד מפני גנבים?
-עניין הגנבים היה מפחיד לפעמים.

02:08:58:23 02:08:54:12
במיוחד בסודן, שם היו שודדי דרכים.
-זה היה במהלך הדרך או אחרי שנכנסתם?

02:09:04:05 02:08:59:05
זה היה בדרך מאתיופיה לסודן.

02:09:06:16 02:09:04:09
היו הרים ונהרות.

02:09:10:00 02:09:07:00
היה שביל או שהלכתם בו איך שרציתם?

-בטח שהיה שביל.

02:09:12:15 02:09:10:11

היו שם שומרים?

-לא היו שומרים.

02:09:16:22 02:09:12:22

אבל היה שביל ששייך לסודן

ושביל ששייך לאתיופיה.

02:09:19:08 02:09:17:02

אבל זה היה פתוח?

-כן, זה היה פתוח.

02:09:21:23 02:09:19:19

היה נהר שהיה פתוח ולא היו מחסומים.

02:09:28:19 02:09:22:12

הלכתם לאן שרציתם?

-בטח, היה שביל ששייך לאתיופיה ושביל של סודן,

02:09:35:16 02:09:28:23

וכשסיימנו את השביל של אתיופיה, לקראת הכניסה

לסודן, היינו קוברים את הרובים והולכים.

02:09:38:15 02:09:35:24

איפה הייתם קוברים?

-היינו קוברים אותם בתוך שיח קוצים, וממשיכים ללכת.

02:09:41:05 02:09:39:04

לא יכולתם להיכנס עם הרובים?

-בתוך סודן לא יכולנו.

02:09:49:17 02:09:43:11

אין שם אנשים או שומרים?

-לא, היינו מחביאים את הרובים בתוך שיח, מסמנים והולכים.

02:09:55:20 02:09:50:17

וכשיצאנו משם, לקחנו את הרובה בחזרה.

היינו פורקים את הנשק,

02:09:59:16 02:09:56:03

שמים את החלקים המפורקים

בתוך שני שקים,

02:10:02:23 02:10:00:03

מסתירים אותם וממשיכים ללכת. וכשחזרנו

חיברנו את החלקים,

02:10:05:01 02:10:03:00

זזה כדי ששודדי הדרכים לא ייקחו אותם מאיתנו.

02:10:08:24 02:10:05:21
כשהחזקנו ברובה לא היה קורה דבר.

02:10:11:03 02:10:09:07
האם נתקלת בשודדי דרכים?

02:10:17:09 02:10:12:01
או גנב?
-אני לא נתקלתי, אבל יום אחד

02:10:21:14 02:10:17:23
שודדי דרכים היכו מישהו וזרקו אותו,
ומצאנו אותו שרוע על הרצפה.

02:10:26:22 02:10:21:24
בזמן שהייתם במסע?
כן, כשחזרנו מסודן לאתיופיה.

02:10:31:22 02:10:27:13
זה היה בבוקר, בזריחה.

02:10:37:08 02:10:32:15
אחד החמורים נבהל והחל לברוח.

02:10:41:08 02:10:38:07
שאלנו את עצמנו מה זה, והלכנו לראות.
מצאנו אדם על הרצפה.

02:10:45:08 02:10:41:11
הם היכו אותו בעורף והוא נפל
ארצה, על פניו.

02:10:49:23 02:10:48:00
הוא היה לבד?
-כן, לבד.

02:10:53:02 02:10:50:06
היה לידו חמור או סוס?
-לא היה כלום.

02:11:00:08 02:10:53:12
הם הכו וזרקו אותו בצד הדרך.
למזלו הוא נשאר בחיים.

02:11:04:10 02:11:00:18
ומה עשיתם?
-לאחר מכן,

02:11:11:03 02:11:05:10
אמרתי לאחי הגדול שיש שם מישהו פצוע על הרצפה.
שאלתי אותו מה עושים. הוא התבונן עליו.

02:11:16:00 02:11:11:11
אמרתי שנרים אותו. המקל שהיה בידו של הפצוע
עף רחוק בעקבות המכה שקיבל.

02:11:20:03 02:11:16:15
כשאמרתי את זה... מצד אחד היינו עם
הרבה דברים,

02:11:24:14 02:11:20:11
ומצד שני, אם היו תופסים אותנו,

02:11:29:03 02:11:24:23
יכולים היו לחשוב שאנחנו היכנו אותו,
ולכן אולי עדיף לעזוב אותו וללכת.

02:11:33:06 02:11:29:23
הייתה לו שמירה בה כיסינו אותו

02:11:36:14 02:11:33:14
בין הסנטר לצוואר, והרמנו לו את הראש.

02:11:41:18 02:11:37:03
עזבנו אותו והמשכנו ללכת, ואז
באו אנשים שעזרו לו.

02:11:45:21 02:11:42:07
נתפסו הרבה סוחרים לחקירה

02:11:49:24 02:11:46:10
שאלו אותם: האם הכיתם אותו או ראיתם מה קרה לו?

02:11:54:05 02:11:50:20
כך שלאחר מכן הסתבר שאחי הגדול צדק.

02:11:58:04 02:11:54:07
אם היינו לוקחים את הפצוע, היו חושבים שהיכנו
אותו ושדדנו אותו. והיו נוצרות בעיות.

02:12:05:01 02:12:00:03
מה הרגשת באותו זמן?
-מה יש להרגיש... זה קשה.

02:12:14:01 02:12:07:05
המחשבה אם הוא מת?
-המחשבה שאולי הוא מת, לא יודע אם הוא מת בסוף.

02:12:20:02 02:12:16:04
היה מקרה נוסף שקרה?
-לא היה.

02:12:25:17 02:12:20:04
כשהלכת לעבוד כסוחר או כשהיית שומר
בצבא, האם נתקלת בשודד?

02:12:27:06 02:12:26:04
לא תפסו אותנו.

02:12:29:15 02:12:27:08
היו מקרים שעשו עליכם חיפוש?
-כן, היה חיפוש.

02:12:36:02 02:12:30:12
יום אחד ערכו עלינו חיפוש בבסולדה
כשנכנסנו לתוך סודן

02:12:44:08 02:12:37:24
והבאנו שלושה נשקים לסודן.
זה קרה באותו מקום.

02:12:51:08 02:12:45:11
פחדנו להיתפס בתוך סודן,
אז פירקנו את הנשק.

02:12:55:14 02:12:51:19
היית נותן את הנשק?
-כן, זו מדינה עם מדיניות קשוחה.

02:12:59:14 02:12:55:16
אם היו תופסים אותנו בתוך סודן היינו
חוטפים על הראש, אין מה להגיד.

02:13:05:11 02:13:01:02
אחרי שפירקנו את הנשקים,
לקחנו שני שקי קפה, ושם

02:13:11:07 02:13:05:13
שמנו את חלקי הנשק אותם
לקחנו איתנו.

02:13:14:03 02:13:11:11
פירקתם הכל?
-כן, פירקנו הכל,

02:13:17:03 02:13:14:05
שמנו בתוך שק הקפה, ומה שראו
היה רק הקפה.

02:13:23:03 02:13:18:02
כשהגענו, הפחד שלנו היה שניתפס
בתוך סודן בעיר בסולדה.

02:13:26:09 02:13:23:12
היו עושים שם חיפושים על סוחרים?
-כן.

02:13:31:11 02:13:26:11
הם ניצלו אותם והיו יכולים למכור
את הנשק ולהמציא שקרים.

02:13:34:13 02:13:32:19
לא היה אמון?
-לא היה אמון.

02:13:41:02 02:13:36:14
לאחר מכן, יצאנו מסודן וחזרנו
לאתיופיה לעיר תומת.

02:13:46:08 02:13:42:08
כשהתיישבנו שם ונחנו מעט, הגיע גובי מיסים.

02:13:52:21 02:13:47:01
כשהם ראו סוחרים הם גבו מהם מיסים.

02:13:59:17 02:13:54:05
הם שאלו אותנו אם אנחנו יוצאים או חוזרים.
ביוצאים הכוונה היא חזרה למקום מגורינו,

02:14:02:16 02:13:59:20
ובחוזרים הכוונה היא להליכה לסודן.

02:14:07:11 02:14:02:20
הם שאלו אם אנחנו יוצאים או חוזרים, וענינו שאנחנו
יוצאים. הם שאלו איפה היינו, וענינו שבבסולדה.

02:14:12:21 02:14:07:22
הוא שאל על הדברים שלנו
והחל לבעוט בשקים.

02:14:18:10 02:14:14:07
הוא שאל מה יש בשקים,
וענינו שקפה.

02:14:26:05 02:14:20:15
אז נשענתי על שק קפה,

02:14:33:00 02:14:27:04

כשלפני זה הורדנו את הדברים, נתנו קפה לאחד המתגוררים כדי שיכין, וחיכינו לקפה.

02:14:38:01 02:14:33:08
היה להם מן מכשיר בדיקה

02:14:44:01 02:14:38:15
עשוי מברזל, נראה כמו המכשיר שאנו מודדים איתו את השמן לאוטו,

02:14:47:15 02:14:44:03
כלי דק וקטן.

02:14:52:05 02:14:48:05
הכלי הזה שאנו מודדים איתו את השמן קצת מפותל,

02:14:56:21 02:14:52:13
אבל המכשיר שהם בדקו באמצעותו היה ברזל ישר, וכשהחדירו את המכשיר אל אחד השקים

02:15:01:13 02:14:58:10
ולא הצליחו להכניס אותו

02:15:05:13 02:15:02:07
כי היה משהו שעצר אותו, הם ציוו לפתוח את השק.

02:15:12:02 02:15:06:18
אבל אם המכשיר הצליח להיכנס לתוך השק בקלות,

02:15:14:16 02:15:12:21
אז לא הייתה שום בעיה.

02:15:17:02 02:15:14:22
כמה הייתם באותו זמן?
-מה?

02:15:21:03 02:15:17:13
כמה היו איתך? וכמה סוסים היו לכם

02:15:25:22 02:15:21:10
באותו זמן בערך?
-כל אחד החזיק ארבע חמורים,

02:15:29:20 02:15:26:19
ולכולם היה הרבה כסף, כסף חדש של אתיופיה.

02:15:33:11 02:15:32:02

לא היו בודקים כמה כסף יש עליך.

02:15:36:00 02:15:34:10

לא בדקו כמה יש לך?
-לא בדקו.

02:15:40:07 02:15:36:14

אנחנו כן שילמנו קנס על כמות
החמורים שהיו לנו.

02:15:43:21 02:15:40:10

מה הכוונה שאתה משלם קנס?
-הכוונה היא לפיצוי כספי ששילמנו להם.

02:15:47:15 02:15:43:23

בגלל כל הסחורה שאתה העמסת על החמורים?
-כן.

02:15:50:18 02:15:47:17

כמה חמורים היו לך? אם היו יותר מחמישה
חמורים, שילמנו קנס.

02:15:54:11 02:15:51:04

כמה הייתם משלמים עליהם באותו זמן?
-היינו משלמים

02:15:57:12 02:15:54:14

בערך שלושה שקלים בכסף של אתיופיה.
- על כל חמור?

02:16:02:06 02:15:59:04

זו לא הייתה בעיה, כל עוד יש לך כסף
ניתן להתמודד עם זה.

02:16:06:11 02:16:02:13

הבעיה הייתה כשהם ביקשו
מאיתנו לפתוח את השקים.

02:16:12:19 02:16:07:13

אחרי זה הוא שאל שוב מה
יש לנו בשק, וענינו שקפה.

02:16:17:07 02:16:13:20

הוא בעט בשקים, ואז הוא לקח את השק.

02:16:21:02 02:16:17:22

הוא אמר לנו לזוז משם כי נשענתי
על השק, וזזתי.

02:16:25:04 02:16:21:19

הוא הביא את המכשיר.

02:16:28:23 02:16:25:18

אחד מהחלקים... הרי לפני
זה פירקנו את הנשקים.

02:16:32:15 02:16:29:00

את אחד החלקים שהיו בשק

02:16:35:20 02:16:33:06

אם הוא היה נתקל בו, היינו צריכים
לפתוח את השק,

02:16:38:05 02:16:35:22

והיו מגלים שזה נשק.
יכולנו להיקלע לבלגן.

02:16:46:21 02:16:40:16

אז הוא החל לבדוק את השק
ולא מצא כלום.

02:16:50:06 02:16:47:17

בשק שלך? איפה שהיה הרובה?
- כן, בכל השקים.

02:16:55:20 02:16:50:14

פיזרנו את כל החלקים בכל השקיות,
והוא לא מצא כלום.

02:16:59:16 02:16:56:04

הם שאלו כמה כסף יש לנו, ענינו שיש לנו כך
וכך כסף, והם לקחו מאיתנו את הכסף.

02:17:02:24 02:16:59:19

נתנו מה שהיה ועברנו את החיפוש.

02:17:09:05 02:17:04:03

באותו זמן נורא נבהלנו. אם הם היו
אומרים לנו לפתוח את השק...

02:17:10:14 02:17:09:07

מה היה יכול לקרות?

02:17:15:20 02:17:11:03

אם הם היו מוצאים את הנשק
הם היו מכים אותנו.

02:17:20:20 02:17:17:08

הם היו מכים אותנו נמרצות,
ואף היו הורגים אותנו.

02:17:27:16 02:17:24:06
ואחרי שהם היו הורגים אותנו, הם לא
היו מודיעים למשפחותינו.

02:17:31:16 02:17:27:18
הם היו זורקים אותנו באיזה בור,
ואת כל החמורים והציוד

02:17:35:04 02:17:31:22
מחרימים. אף אחד לא הי רואה והיו
חושבים שאנחנו בסודן,

02:17:41:11 02:17:35:18
איש לא היה יודע מה עלה בגורלנו.
לא היה טלפון או פייסבוק, כלום.

02:17:47:18 02:17:42:10
היו הרבה מקרים מסוג זה?
כן, היו סיפורים על הרבה מקרים.

02:17:54:10 02:17:48:11
לכן, זה היה מוזר ומבהיל.

02:17:57:22 02:17:55:15
זה היה באמת מפחיד.

02:18:03:00 02:17:58:17
לא רק שזה היה מפחיד, גם עבדנו קשה
על מנת להשיג את הסחורה.

02:18:09:05 02:18:04:12
אבל בעיקר פחדנו לאבד את החיים.
אם נתפסת יכולת לתת שוחד?

02:18:14:05 02:18:09:12
לתת לו סכום כסף, הייתה אפשרות כזו?
מבחינת הכסף...

02:18:19:20 02:18:14:08
תראי, היינו משלמים שוחד כאשר האדם
היה לבד,

02:18:23:19 02:18:19:22
או אם היינו יכולה לסייע לו.

02:18:30:01 02:18:24:19
אבל הם באו אלינו כשלושה-ארבעה,
והיה שם מישהו שניהל אותם,

02:18:34:01 02:18:30:18
שחשד, שאם מישהו ילך לבד,

02:18:37:14 02:18:35:07
הוא יוכל לשקר, ולכן

02:18:42:07 02:18:38:04
הם היו הולכים בקבוצות כשכל
אחד פחד שהשני ילשין עליו.

02:18:49:11 02:18:44:04
היינו חייבים לבצע את כל הפעולות
הדרושות.

02:18:56:09 02:18:52:18
לגבי הרובה, כשהיית בכפר,

02:19:01:13 02:18:57:10
האם לכל אחד היה רובה?
-לא.

02:19:04:00 02:19:01:17
היה צריך אישור על מנת להחזיק בנשק?
-כן.

02:19:06:12 02:19:04:04
לסוחרים היה אסור לשאת נשק?

02:19:13:05 02:19:06:16
גם כסוחר היה אסור לשאת נשק מכיוון
שבסודן היה אסור לשאת נשק.

02:19:21:16 02:19:14:21
ובאתיופיה, בזמנו, היה אסור
להחביא נשק בבית.

02:19:30:00 02:19:25:05
מה תעשו עם הנשק? למה זה?
את מי אתם רוצים להרוג?

02:19:39:24 02:19:33:01
אלו שאלות שנשאלו, אבל חלק מהאנשים
החביאו את רובים בבתים.

02:19:46:24 02:19:40:02
רובם היו עשירים. הם היו קונים רובה ומחביאים
אותו בבתם על מנת להגן על עצמם.

02:19:53:23 02:19:48:06
לרוב, הנשקים היו מגיעים מסודן?

-לא, היה אפשר להשיג מארצנו.

02:19:58:03 02:19:54:03
באתיופיה, היו מייבאים רובים אחרים
שניתן היה לרכוש.

02:20:03:22 02:19:59:17
חוץ מהרובה, על מה עוד אסרו
בסודן או במקומות אחרים?

02:20:06:19 02:20:04:06
אילו עוד דברים אסרו על הסוחרים

02:20:11:23 02:20:08:17
חוץ מהנשק?
-הבאנו מסודן לאתיופיה,

02:20:13:21 02:20:12:03
וגם בתוך ארצנו,

02:20:18:06 02:20:13:23
כמו שציינתי קודם, סחרנו בדבש

02:20:23:22 02:20:20:03
בעורות של בעלי חיים, מכרנו גם פרות

02:20:31:05 02:20:25:01
חמורים, היו המון דברים למכירה.
-ומה היה אסור לסוחרים

02:20:36:08 02:20:31:17
להחזיק חוץ מהנשק?
-באותו הזמן היה אסור...

02:20:40:16 02:20:36:11
זה יצא לפני זמן קצר, לפני שעליתי לארץ,

02:20:44:23 02:20:40:18
היה אסור למכור מנגו.
-למה?

02:20:50:17 02:20:46:10
כיוון שמנגו, כמו שהבנתי עכשיו, זה

02:20:58:09 02:20:51:09
עלים של קנביס. יש מנגו שהוא
מאכל ויש מנגו שזה קנביס.

02:21:00:22 02:20:58:12
מנגו זה השם באמהרית?

-כן, קוראים לזה מנגו באמהרית.

02:21:05:14 02:21:01:08
אבל פה בארץ קוראים לזה קנביס,
הקנביס היה מתרבה.

02:21:12:02 02:21:06:23
היו לו גרגירים שאספו אותם בנפרד
וטחנו אותם. במעבדה

02:21:19:00 02:21:12:24
היה אפשר להכין מזה כדורים, אבקה להסנפה,
וגם היה ניתן למכור את העלים שלו.

02:21:24:05 02:21:19:13
היה אפשר לעשן אותו כמו נרגילה.

02:21:29:00 02:21:24:14
אני, למשל, מנחה קבוצות ומלמד על הנושא הזה.

02:21:33:16 02:21:30:04
אני מלמד ילדים בסיכון.

02:21:35:08 02:21:34:02
זה גדל גם בתוך הבית?

02:21:40:18 02:21:36:09
בעיר קולה שליד דגה זה היה גדל.

02:21:44:00 02:21:40:20
היו מוכרים את זה בכמויות.
-מי גידל את זה?

02:21:44:12 02:21:44:02
חקלאים.

02:21:48:03 02:21:44:19
היהודים?
-אצלנו בכפר

02:21:52:03 02:21:48:09
אנשים לא השתמשו בזה. גידלו
את העלים רק על מנת למכור.

02:21:57:08 02:21:52:14
לא היה שימוש עצמי?
-לא, זה דבר מגעיל.

02:22:02:17 02:21:58:05
אז למי מכרו זאת?

- מכרו את זה בסודן.

02:22:07:24 02:22:03:24
רוב האנשים בסודן היו משתמשים בזה?
-בטח.

02:22:14:08 02:22:09:12
הרוויחו מזה הרבה?
-כן, מכרו הרבה מזה,

02:22:19:23 02:22:15:17
והם היו משאירים קצת,
ומוכרים את זה. הם,

02:22:26:07 02:22:20:09
כמו שאמרתי לך, היו מעבירים את זה למעבדה,
מפרידים בין העלים לגרגירים,

02:22:30:21 02:22:26:18
טוחנים את הגרגירים, וזה היה שווה
הרבה כסף. הרוויחו מזה הרבה.

02:22:33:06 02:22:31:12
את הדברים....

02:22:39:11 02:22:34:15
כשאתה סוחר וקונה, איפה אתה
משאיר את מה שנשאר?

02:22:44:12 02:22:40:12
הכוונה היא כשנשאר לך,
אחרי שאתה סוחר.

02:22:45:09 02:22:44:17
בבית.

02:22:50:20 02:22:45:18
היה לך מקום בבית?
-היה מקום, זה לא כמו פה,

02:22:56:13 02:22:50:22
לא היינו מוגבלים. אם הייתה לנו הרבה
סחורה, יכולנו לבנות מקום בשבילה.

02:23:01:15 02:22:57:00
שמנו את הדברים שם ואם לא
הצלחנו למכור את הסחורה,

02:23:06:10 02:23:02:01
אם לא התאים לנו למכור משהו, היינו

יכולים לשים את הדברים בביתנו

02:23:10:24 02:23:06:12

עד שנרצה למכור.
-איך היה למשל...

02:23:16:13 02:23:12:00

איך ידעתם אם התירס איכותי?
או הדבש? איך בדקתם את זה?

02:23:22:04 02:23:17:05

ובכן...
-איך ידעתם מה איכותם?

02:23:26:08 02:23:22:20

כשהיינו קונים דבש זה היה
מגיע קילו בקופסה.

02:23:33:21 02:23:28:08

אם הדבש היה איכותי זה יצא
הרבה לקילו,

02:23:40:11 02:23:34:15

בגלל איכות הדבש הטובה.
יכולנו גם לפתוח ולראות.

02:23:46:06 02:23:40:23

טעמתם?
-כן, הכנסנו מקל לתוך הדבש והוצאנו

02:23:48:10 02:23:46:15

כדי לראות היטב.

02:23:51:03 02:23:48:18

ראיתם את צבעו ואיכותו?
-כן, בטח. ואז

02:23:56:10 02:23:51:07

בדקנו אם אין שם כלום, אם הוא טוב.
לגבי הסוכר,

02:24:01:03 02:23:56:13

לא היה מה לחשוש מסוכר, כי שם לא
השתמשו בסוכר, לא הוסיפו סוכר.

02:24:04:01 02:24:02:21

כך היה.

02:24:09:03 02:24:04:09

איך ידעת שמה שאתה קונה

הוא טוב ואיכותי?

02:24:13:07 02:24:10:03

לפי ראות עינינו רוב הזמן.

02:24:19:21 02:24:14:08

יכולנו גם לנחש גם לפי הצבע.
רוב הפעמים היינו מנחשים.

02:24:27:18 02:24:21:10

חריף, דבש וחמאה, מכרו לפי קילו, אבל לגבי
שאר הדברים, ניחשנו.

02:24:32:15 02:24:28:07

אבל כשניחשנו זה היה יוצא לטובה.
זאת אומרת,

02:24:37:10 02:24:33:01

למשל, בקניית תירס.

02:24:42:01 02:24:37:17

איך ידעת שהתירס טוב?

02:24:44:10 02:24:42:09

היה אפשר לדעת בקלות.
-איך?

02:24:48:05 02:24:44:13

זה הגיע בכמויות, התירס שנמכר

02:24:55:06 02:24:49:10

היה מוכן ומיובש, וכדי לבדוק
אותו היינו מכניסים את היד.

02:24:58:19 02:24:55:08

הכנסנו את היד והוצאנו,

02:25:03:21 02:24:59:23

ואם היה שם משהו מקולקל או אבק,
יכולנו לראות את זה על היד.

02:25:07:22 02:25:03:23

זה נראה כאילו שניקינו את הבית והוצאנו
אבק. כשהסתכלנו על היד המורמת,

02:25:11:00 02:25:07:24

יכולנו לראות בקלות אם
התירס טוב או מקולקל.

02:25:16:00 02:25:11:13

לפעמים כשבדקנו את התירס, הם נראו
כאילו שטפו אותם עכשיו, נראו טובים

02:25:19:22 02:25:16:18
וטריים, יכולנו לראות זאת בעין.

02:25:25:08 02:25:20:06
רוב הזמן ככה בדקו את הדברים?
-כשקנינו ככה בדקנו את הסחורה.

02:25:32:24 02:25:26:12
בכפר, האנשים היו כנים ולא שיקרו,
הם לא היו תחמנים.

02:25:37:21 02:25:33:20
הם פעלו מהלב, כל אחד
רצה להרוויח את חלקו,

02:25:41:22 02:25:37:23
גם אם נוסף לו וגם אם נותר
לו, לכן הם לא התנהגו כך.

02:25:50:10 02:25:42:03
לסוחר היו התנהגויות שנדרשו ממנו
כשהוא סחר, נמצא עם אנשים

02:25:53:18 02:25:50:16
והתמקח עם לקוחות? איך התנהגו

02:25:57:16 02:25:53:20
הסוחרים באותו זמן?
-ובכן, בכפר אתיופיה,

02:26:01:24 02:25:57:22
על מנת לעבוד כסוחר...
זה לא כמו פה בארץ

02:26:06:01 02:26:02:16
שצריך ללמוד ניהול עסקים,
על מנת לעבוד

02:26:10:05 02:26:07:05
אחד למד מהשני.

02:26:14:03 02:26:11:02
מי שהתחיל להיות סוחר או
רצה להתנסות בעבודה הזו

02:26:19:06 02:26:15:21
היה צריך לדעת בעצמו איך להתנהג,

02:26:27:23 02:26:21:13
הוא היה צריך לדעת מה לעשות

02:26:33:09 02:26:28:00
ומה לא לעשות, אם לקנות במחיר מסוים
ולמכור או ללוות סכום כספי,

02:26:38:00 02:26:33:11
ולחשב מה יהיו הרווחים וההפסדים.

02:26:46:00 02:26:39:20
היית צריך להיות אדם חכם?
כן, מצד אחד

02:26:51:06 02:26:46:09
אם אדם היה יותר מדי חכם לא
היו לו הרבה לקוחות,

02:26:55:04 02:26:52:07
ומצד שני אם היה נחמד מדי
וטוב לכולם,

02:26:59:02 02:26:55:07
הוא רק הפסיד. לכן, במקרה הזה

02:27:04:10 02:26:59:15
היה צריך להיות באמצע,

02:27:10:01 02:27:05:09
להיות מודע לכל דבר שנעשה ולתכנן מה לעשות

02:27:14:22 02:27:10:11
צריך היה להגיד ללקוח, למשל, להביא את הכסף
השבוע או כשיהיה לו, ורק שלא יאחר.

02:27:22:03 02:27:15:03
הכוונה היא שאת צריכה להיות יצירתית,
לפעול ביצירתיות.

02:27:27:19 02:27:22:08
לחשוב אם יש לך מספיק כסף בשביל לקנות סחורה
או שמא עדיף לקחת מוצרים מהמוכרים ואחר כך

02:27:32:08 02:27:27:21
להחזיר את החוב. כל הקונה יבוא עם תקווה.

02:27:37:12 02:27:33:02
אבל סוחר שקנה סחורה בסכום מסוים
ורצה להרוויח הרבה מהמכירה,

02:27:44:02 02:27:38:07
זו גישה קצת בעייתית, כי הוא היה עלול לאבד את
הלקוחות שלך, והסיכוי שלו להרוויח קטן.

02:27:49:03 02:27:44:12
לפעמים להיות נדיב מידי זה לא טוב.
אין מה לעשות,

02:27:57:22 02:27:51:11
המקומות שמכרת בהם כסוחר, מה
היה השוני ביניהם, בין השווקים?

02:28:05:10 02:28:00:03
לא היה הרבה שוני בין השווקים.
כשהלכנו ממקום למקום,

02:28:11:10 02:28:05:21
אם לקחנו את הדברים ההכרחיים,
העיקרון נותר אותו הדבר.

02:28:18:17 02:28:13:05
רוב הזמן, בעיר

02:28:24:14 02:28:18:19
לא היו וויכוחים על המחיר.
אבל בכפר

02:28:29:14 02:28:24:16
הקונים התווכחו הרבה, הם היו מעייפים אותך.
אם מישהו רצה לקנות משהו,

02:28:35:08 02:28:31:02
הוא היה רק מסתובב ורואה, שואל כמה זה,
ואומר שאם זה היה עולה פחות, היה קונה.

02:28:38:13 02:28:35:10
היינו משיבים לאדון שלא ישאל
סתם אם הוא לא מתכוון לקנות.

02:28:44:13 02:28:39:01
הוויכוחים היו קצת מעייפים, אבל

02:28:52:21 02:28:47:12
צריך היה לפעול לפי האופי של הקונה כמו
שאמרתי קודם, לא הייתה אופציה אחרת.

02:28:58:10 02:28:53:23
באילו מקומות אהבת למכור?
-ליד השווקים סביב גוג'ם.

02:29:02:04 02:28:58:14
כשעברנו דרך היער זה היה קרוב,

02:29:07:16 02:29:03:08
וכשעברנו בעיר זה היה קרוב.
היו שם חיילים של דרג.

02:29:11:21 02:29:07:19
הם היו שואלים אותנו מה הבאנו
ומה יש לנו. המון חקירות.

02:29:18:03 02:29:12:13
המורדים הם כאלה והאנשים מהעיר קורה
הם אחרים. שאלו הרבה שאלות

02:29:24:22 02:29:19:07
אבל אם היינו בורחים ומגיעים דרך היער,
שם זה היה יותר גרוע.

02:29:29:10 02:29:25:03
איזה מקום הכי אהבת לסחור בו?

02:29:33:05 02:29:29:17
מקום שחיותם להגיע לשם...
היה מקום כזה?

02:29:37:06 02:29:33:09
בעיר בהר-דר, ליד העיר

02:29:43:01 02:29:38:18
קונזלה, זה היה בתוך העיר.
היה טוב ויפה שם.

02:29:51:01 02:29:44:04
בעיר טקוסה היה מזג אוויר טוב.

02:29:55:01 02:29:51:04
זה ליד העיר בהר-דר?
-לא, בהר-דר היתה רחוקה, זה היה קרוב.

02:29:59:15 02:29:55:04
איך המקום נראה?
-המקום נראה מצוין,

02:30:08:04 02:30:00:19
היו שם עצים והמון חקלאים בחוץ.

02:30:13:24 02:30:08:24
כשהלכת לפעמים לסחור שם,

ישנת בחוץ?

02:30:17:05 02:30:14:01

איפה היית ישן?
-אצל דודים.

02:30:22:19 02:30:17:10

יכולתי לישון אצל דודים, וכשהגעתי ליער
יכולתי גם לישון שם.

02:30:24:17 02:30:23:01

שם ברצפה?
-כן.

02:30:29:19 02:30:25:04

כשהגעת לסביבה, לעיר בהר-דר,
היו לך דודים וחברים?

02:30:34:16 02:30:29:23

בתוך העיר ניתן היה לשכור מקום
לעצמך, מקום לישון בו.

02:30:39:14 02:30:35:05

באתיופיה, מהו הדבר שאתה
הכי מתגעגע אליו?

02:30:46:22 02:30:45:22

יש הרבה.

02:30:49:22 02:30:48:24

תוכל להרחיב?

02:30:57:07 02:30:52:02

אני הכי מתגעגע באתיופיה
לארץ, לרוח הנעימה.

02:31:04:00 02:31:01:00

זה הדבר שאני הכי זוכר.

02:31:06:19 02:31:04:04

למה אתה מתכוון במזג אוויר?
-לרוח

02:31:12:07 02:31:08:04

במקום בו גרנו, והצמחים,

02:31:17:09 02:31:14:14

יכולתי לאסוף קפה כאוות נפשי.

02:31:23:14 02:31:19:14

וכבוד.
-הכבוד?

02:31:27:18 02:31:23:18
היה כבוד לגדולים ולקטנים, לא רק את ההורים כיבדו,
אלא גם את האחים הגדולים.

02:31:32:24 02:31:27:22
כיבדו את המבוגרים,
היו שומעים בקולם,

02:31:41:10 02:31:35:22
כך היה. היה שם סדר ומשמעת.
החוקים וההתנהלות

02:31:47:17 02:31:41:19
היו ברורים, הכל היה גלוי.

02:31:55:18 02:31:49:20
כשמשווים את מה שהיה שם
לארץ... פה זה בלגן.

02:31:58:16 02:31:56:06
ההתחלה והסוף לא מובנים פה.

02:32:02:24 02:32:01:18
זה מה שיש.